

 BENDRASIS PROGRAMAVIMO DOKUMENTAS	PROJEKTĄ REMIA LIETUVOS RESPUBLIKA		PROJEKTĄ IŠ DALIES FINANSUOJA EUROPOS SĄJUNGA Europos socialinis fondas		PROJEKTĄ IŠ DALIES FINANSUOJA VISAGINO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJA
 UŽDAROJI AKCINĖ BENDROVĖ Atestato Nr. 0428	<i>KOMPLEKSAS</i>		<i>STADIJA</i>	<i>TOMAS</i>	<i>METAI</i>
	<i>U -0888</i>		<i>Bendrasis planas</i>	<i>5</i>	<i>2008</i>

VISAGINO MIESTO BENDRASIS PLANAS

RENGIMO ETAPAS. 2 DALIS. SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMAS

<i>PAREIGOS</i>	<i>PAVARDĖS</i>	<i>PARAŠAI</i>
<i>DIREKTORIUS</i>	<i>J.JAZAVITAS</i>	
<i>PROJEKTO VADOVĖ</i>	<i>A.KAŽIENĖ</i>	

TURINYS

II DALIS: SPRENDINIŲ KONKRETIZAVIMAS

1.	Bendroji dalis		
1.1.	Turinys.....	3	psl.
2.	Įvadas	4	psl.
2.1.	Visagino miesto bendrojo plano rengimo pagrindas ir tikslai.....	5	psl.
2.2.	Visagino miesto bendrojo plano taikymas.....	6	psl.
2.3.	Visagino miesto galiojimas ir keitimas.....	6	psl.
3.	Visagino miesto išorės aplinka	8	psl.
3.1.	Visagino miestas Baltijos jūros regiono kontekste.....	9	psl.
3.2.	Visagino miestas Lietuvos Respublikos kontekste.....	10	psl.
3.3.	Visagino miestas Utenos apskrities kontekste.....	12	psl.
3.4.	Išorinės struktūros raidos kryptys.....	12	psl.
4.	Visagino miesto vidaus aplinka	14	psl.
4.1.	Visagino miesto kompozicinis modelis.....	15	psl.
4.2.	Visagino miesto teritorinis zonavimas.....	18	psl.
4.3.	Žemės naudojimas.....	20	psl.
4.4.	Žaliųjų plotų sistema.....	22	psl.
4.5.	Gamtinio karkaso formavimas.....	26	psl.
4.6.	Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga.....	30	psl.
4.7.	Nekilnojamas kultūros paveldas.....	33	psl.
4.8.	Aukštybiniai pastatai.....	34	psl.
4.9.	Didieji prekybos centrai.....	35	
5.	Socialinė aplinka	37	psl.
5.1.	Demografinė raida.....	39	psl.
5.2.	Socialinės infrastruktūros sprendiniai.....	41	psl.
5.3.	Gyvenamas fondas.....	44	psl.
6.	Ekonominė aplinka	46	psl.
6.1.	Visagino miesto ūkio struktūra ir veikla.....	47	psl.
6.2.	Gyventojų užimtumas.....	49	psl.
7.	Susisiekimo sistema	51	psl.
7.1.	Raidos tendencijos.....	52	psl.

7.2.	Išorės susisiekimo tinklas.....	52	psl.
7.3.	Vidaus susisiekimo tinklas.....	53	psl.
7.4.	Visuomeninis transportas.....	59	psl.
7.5.	Pėsčiųjų – dviračių takų plėtra. Saugaus eismo ir parkavimo rekomendacijos.....	62	psl.
7.6.	Pasekmės ir įgyvendinimo programa.....	63	psl.
8.	Inžinerinė aplinka	65	psl.
8.1.	Ekoinžinerinė infrastruktūra.....	66	psl.
8.2.	Atliekų tvarkymas.....	67	psl.
8.3.	Energetinė infrastruktūra.....	68	psl.
8.4.	Ryšių infrastruktūra.....	70	psl.
8.5.	Įgyvendinimo prioritetai.....	70	psl.
9.	Teritorijos tvarkymo ir naudojimo bendrieji reglamentai	71	psl.
10.	Civilinė sauga	77	psl.
10.1.	Civilinė saugos infrastruktūra.....	78	psl.
10.2.	Priešgaisrinė infrastruktūra.....	79	psl.
11.	Teritorijų rezervavimas valstybės ir savivaldybės svarbos objektams ir infrastruktūrai.....	80	psl.
12.	Visagino miesto bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui rengtini teritorijų planavimo dokumentai.....	83	psl.

Priedai:

1. Visagino savivaldybės tarybos sprendimas dėl Visagino miesto teritorijos bendrojo plano rengimo
2. Bendrojo plano rengimo darbų programa
3. Planavimo sąlygos nacionalinio, regioninio, rajoninio lygmens bendrojo ir specialiojo planavimo dokumentams rengti

2. BENDROJI DALIS

2. BENDROJI DALIS

2.1. Visagino miesto bendrojo plano rengimo pagrindas ir tikslai

Bendrojo teritorijų planavimo objektas - Visagino miesto teritorija miesto administracinėse ribose, kurią sudaro 896 ha plotas, ir priemiestinė teritorija.

Bendrojo planavimo organizatorius:

- Visagino savivaldybės administracijos direktorius

Visagino miesto teritorijos bendrojo plano rengimo pagrindas

Visagino miesto teritorijos bendrasis planas rengiamas vadovaujantis sekančiais dokumentais:

- *Visagino savivaldybės tarybos 2005-03-17 sprendimu Nr.TS-388 „Dėl Visagino miesto bendrojo plano rengimo bei tikslo ir uždavinių patvirtinimo“;*
- *Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus 2007-05-10 įsakymu NR. 298 „Dėl Visagino miesto bendrojo plano rengimo darbų programos patvirtinimo“;*
- *Visagino savivaldybės administracijos direktoriaus 2007-05-09 patvirtintomis planavimo sąlygomis Nr. (856)-PLS-15;*
Priedas: Visagino miesto teritorijos bendrojo planavimo sąlygos
- *Visagino miesto bendrojo plano koncepcijos nuostatomis.*

Visagino miesto bendrojo plano rengimo tikslai ir uždaviniai

Planavimo dokumento rengimo tikslas – neprieštaraujant Lietuvos Respublikos Seimo patvirtintame Lietuvos Respublikos bendrajame plane nustatytiems šalies raidos tikslams, principams bei jų įgyvendinimo prioritetams, parengti Visagino miesto teritorijos ilgalaikę plėtros strategiją.

Remiantis aukščiau minėtų dokumentų nuostatomis ir sutinkamai su darbo užduotimi šio projekto uždaviniai:

- Suformuoti Visagino miesto teritorijos vystymo koncepciją, nustatyti teritorijos tvarkymo, naudojimo ir apsaugos prioritetus;
- Parengti teritorijos raidos sprendinius, kaip teritorinį pagrindą investicijoms, ekonominei plėtrai, išlaikant kokybišką aplinkos kokybę, siekiant geresnių ir lygiaverčių gyvenimo sąlygų visoje teritorijoje;
- Tobulinti susiklosčiusią miesto urbanistinę struktūrą bei tūrinę – erdvinę kompoziciją;
- umatyti teritorijos gyvenimo ir aplinkos kokybę gerinančias priemones, suformuoti bendrojo naudojimo želdynų sistemą;
- Nustatyti Visagino miesto teritorijas, kurioms privaloma rengti ar keisti detalius planus, nustatyti šių teritorijų naudojimo, tvarkymo, apsaugos prioritetus ir veiklos juose apribojimus;
- Plėtoti inžinerinę, susisiekimo ir kitą visuomenės poreikiams tenkinti reikalingą infrastruktūrą;
- Numatyti priemones, užtikrinančias gamtos išteklių racionalų naudojimą, kraštovaizdžio tvarkymą, ekologinę pusiausvyrą, gamtinio karkaso formavimą, gamtos ir kultūros paveldo objektų išsaugojimą;
- Rezervuoti teritorijas komunikacijų trasų ir kitų visuomenės poreikiams reikalingų objektų statybai;

- Numatyti aukštybinių pastatų išdėstymo teritorijas ir aukščio reglamentus;
- Nustatyti pagrindinę tikslinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir/ar pobūdį;
- Įteisinti miesto teritorijų tvarkymo reglamentus;
- Nustatyti miesto teritorijas, kurioms detaliuosius bei specialiuosius planus būtina koreguoti, papildyti ar parengti naujus;
- Nustatyti ir patikslinti planuojamos teritorijos naudojimo reglamentus, atsižvelgiant į aplinkos apsaugos reikalavimus bei ekonominio ir socialinio plėtojimo poreikius;
- Įvertinus demografinį, socialinį, ekonominį, kultūrinį potencialą, nustatyti miesto ekonominės ir socialinės raidos bei investicijų strategiją, numatyti visuomenės, smulkaus ir vidutinio verslo, pramonės, aptarnavimo, paslaugų ir kitos veiklos, būsto, turizmo ir sporto infrastruktūros statybos galimą plėtojamąsi planuojamoje teritorijoje;
- Įvertinti ir numatyti susisiekimo infrastruktūros (automobilių kelių tinklo, gatvių, dviračių takų) tobulinimo ir racionalaus plėtojimo kryptis ir sprendinius.

2.2. Visagino miesto bendrojo plano taikymas

Visagino miesto bendrasis planas taikomas:

- priimant sprendimus dėl Visagino miesto plėtros prioritetų, teritorijos naudojimo prioritetų, funkcinių prioritetų, ūkinės veiklos plėtojimo sąlygų ir apribojimų;
- derinant specialiojo ir detaliojo planavimo dokumentus;
- derinant ir nustatant projektavimo sąlygas teritorinio planavimo ir statybos projektams Visagino miesto teritorijose ir Visagino savivaldybės besiribojančioje zonoje;
- nustatant miesto biudžeto lėšų skirstymo prioritetus;
- rengiant ir koordinuojant savivaldybės ir valstybinės investicijų programas, reklamuojant patrauklių investicinių sąlygų galimybes;
- priimant sprendimus dėl žemės ir kito nekilnojamo turto paėmimo visuomenės poreikiams: naujiems susisiekimo objektams ir magistralinėms inžinerinėms komunikacijoms statyti, teritorijos bendrojo naudojimo želdynams ir viešo naudojimo rekreacinėms teritorijoms įrengti savivaldybės lėšomis.

2.3. Visagino miesto bendrojo plano galiojimas ir keitimas

Visagino miesto generalinis planas, įregistruotas Visagino miesto savivaldybės teritorijų planavimo dokumentų registre, netenka galios nuo bendrojo plano patvirtinimo.

•
Visagino savivaldybės tarybos sprendimu patvirtintas Visagino miesto bendrasis planas įsigalioja kitą dieną po to, kai Visagino miesto spaudoje ir leidinyje „Valstybės žinios“ paskelbiamas jį tvirtinančios institucijos sprendimas dėl Visagino miesto bendrojo plano patvirtinimo (jeigu sprendime nenustatyta vėlesnė jo įsigaliojimo data) ir jis paskelbiamas savivaldybės interneto puslapyje.

Visagino miesto bendrojo plano keitimai rengiami, derinami ir tvirtinami ta pačia tvarka kaip ir bendrasis planas.

Mažiausias teritorijos planavimo vienetas – kvartalas. Mažiausias grafiškai vaizduojamas plotinis vienetas – 1 ha plotas.

Patvirtinto Visagino miesto bendrojo plano sprendiniai ir bendrieji reglamentai yra privalomi rengtiniams žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentams rengti.

•

Po bendrojo plano įsigaliojimo specialiųjų ir detaliųjų planų sprendiniai dėl teritorijos naudojimo ir veiklos joje plėtojimo, specialiųjų sąlygų, funkcinio panaudojimo, tikslinės žemės paskirties bei jos naudojimo pobūdžio, veiklos apribojimų, teisių ir prievolių, investicinių programų, savivaldybės ūkio plėtros planų, nekilnojamojo turto privatizavimo, paėmimo arba rezervavimo visuomenės poreikiams, administracinių ribų keitimo neturi prieštarauti Visagino miesto bendrojo plano sprendiniams.

•

Patvirtintų iki Visagino miesto bendrojo plano įsigaliojimo ir neįgyvendintų bei prieštaraujančių Visagino miesto bendrojo plano sprendiniams žemesnio rango teritorijų planavimo dokumentų realizacija nesustabdoma, jeigu jų keitimas nenumatomas BP sprendiniuose, tačiau projektų sprendiniai turi iš esmės neprieštarauti miesto teritorijos raidos tikslams ir uždaviniams, netrukdyti infrastruktūros plėtrai, nebloginti savivaldybės teritorijos ar konkrečios jos dalies aplinkos ir gyvenimo kokybės, nekomplikuoti verslo sąlygų. Gali būti rengiami minėtų teritorijų planavimo dokumentų keitimo projektai.

3. VISAGINO MIESTO IŠORĖS APLINKA

3. VISAGINO MIESTO IŠORĖS APLINKA

3.1. Visagino miestas Baltijos jūros regiono kontekste

Išorinės struktūros raidos kryptys priklauso nuo strateginių krašto teritorinių - erdvinių struktūrų formavimo principų, o taip pat ir nuo europinių miestų tinklo formavimo ir potencialo didinimo principų. Pagrindinis tikslas - pasiekti, kad Lietuvos urbanistiniai dariniai efektyviai ir lygiaverčiai įsijungtų į Baltijos jūros regiono urbanistinį tinklą.

Visagino miesto išorinės struktūros realus įvertinimas įmanomas tik atsižvelgiant į bendrąsias Baltijos jūros regiono (BJR) vystymo tendencijas, bendruosius eurointegracinius procesus ir bendrą Lietuvos kontekstą. Tik taip įmanoma išryškinti Lietuvos teritorijos ir miestų tinklo privalumus ir silpnąsias puses, rasti būdus ir kelius, kaip sustiprinti krašto potencialą, kad būtų kuo palankiausiai įsijungta į regiono audinį ir susiklosčiusias struktūras.

Baltijos jūros regiono (BJR) samprata apima Lietuvos miestų potencialo Baltijos jūros regiono urbanistiniame kontekste aspektą:

- **BJR ribų apibrėžimas atskiriantis Rytų ir Vakarų civilizacijas.** Tai yra didžioji žemyno riba, turinti labai galias istorines šaknis. Ši traktuotė įgalina kitaip pažvelgti į Rytų-Vakarų ir Šiaurės-Pietų tarptautinių traktų sankirtos reikšmę ir įtaką. Žiūrint šiuo aspektu skersinę (Rytų-Vakarų) ašį gana neperspektyvi ir dėl kaimyninėse šalyse (Baltarusijoje) egzistuojančių nedemokratiškos politinių režimų. Tuo tarpu Lietuvos Respublikos bendrajame plane kaip tik pabrėžiama ši skersinė ašis. Tai susiję su Lietuvos sostinės decentralizuota padėtimi valstybės atžvilgiu (siūloma vystyti Vilniaus - Kauno urbanizuotą ruožą). Visagino miestui tokia situacija nenaudinga, nes Visagino miestas nepatenka į Lietuvos urbanistinio karkaso¹ zoną. Tai reiškia, kad šiaurietinė respublikos teritorijos dalis labai silpnai vystoma.
- **BJR apibrėžiamas kaip kontinento periferija (pagal R.Cappellin).** Ši traktuotė apibrėžia BJR ribas pagal įprastus, nusistovėjusius geopolitinius ir teritorinius požymius. Tai yra politinių realijų suformuota vieninga teritorija, apimanti giminingas istoriniu požiūriu, civilizacijos išsivystymo laipsniu šalis (Danija, Švedija, Suomija, Estija, Lenkija, Latvija, Lietuva, Kaliningrado anklavas, Šiaurės Lenkija, Šiaurės Vokietija). Kadangi pagal šį modelį kontinento epicentras formuojasi Adrijos jūros baseine, „**kontinentinės provincijos**“ situacija neišvengiama. Visagino miesto padėtis daug blogesnė nei Vilniaus ir Utenos miestų, nes Visaginas iš visų Lietuvos miestų yra labiausiai nutolęs nuo kontinento epicentro.

¹ *Urbanistinis karkasas* – tai šalies technogeninis stuburas, suprantamas kaip aktyviausios ūkinės bei kultūrinės plėtros centrų ir ašių su labiausiai suaktyvinta gamtine aplinka bei išvystytais geotechniniais kompleksais sistema. Jos formavimą lemia pagrindinių posistemių – atraminio gyvenviečių tinklo bei jo integracijos ašių raida, įtakojama tiek galimų geopolitinių situacijų kaitos. Tiek šalies vidaus socialinės - ekonominės būklės, įvairių probleminių arealų neigiamų pasekmių sušvelninimo ir likvidavimo taktikos (Šaltinis: LR bendrasis planas)

- **“Ešalonizuotas” BJR zonavimas (pagal B.Lowendahl).** Į pirmąjį “žiedą” jungiamos tik Baltijos jūros pakrantės, jų uostai. Antrąjį “žiedą” sudaro “kontinentinė” BJR dalis. Toks zonavimas Lietuvai, yra mažai naudingas, nes ne tik Visagino miestas, bet ir sostinė nepatenka į pirmąjį “žiedą”. Pirmoji išorinė riba baigiasi ties Šiaulių miestu.

3.2. Visagino miestas Lietuvos Respublikos kontekste

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas yra pagrindinis planavimo dokumentas, reguliuojantis šalies teritorijos naudojimo ir tvarkymo ilgalaikę strategiją. Jis teikia šalies gyvenamųjų vietovių atraminės sistemos – *urbanistinio karkaso*¹ – erdvinės struktūros plėtros modelį. Urbanistinį karkasą sudaro urbanistiniai centrai ir integracijos ašys, kaip įvairios veiklos ir gyventojų traukos židiniai. Urbanistinės integracijos ašys suskirstytos į tris hierarchinius lygmenis:

- I lygmuo – tarptautinės ir nacionalinės urbanistinės integracijos ašys (įvairių kategorijų tarptautiniai transporto koridoriai),
- II lygmuo – regioninės urbanistinės integracijos ašys (jungiančios regionų centrus tarpusavyje ir su aukštesnio lygmens centrais bei urbanistinės integracijos ašimis),
- III lygmuo – lokalinės jungtys (jungiančios savivaldybių centrus tarpusavyje ir su aukštesnio lygmens ašimis).

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą (2001) Lietuvos Respublikoje išsiskiria *I A kategorijos pagrindinės tarptautinės ir nacionalinės urbanistinės integracijos (sustambėjimo ir sutankėjimo) ašys*:

- Rytų – Vakarų Lietuvos metropolizacijos ašis Vilnius – Kaunas – Klaipėda
Visagino miestas ir Visagino savivaldybės teritorija nepatenka į I A kategorijos urbanistinės integracijos ašį.

Taip pat šalyje numatytos septynios svarbiausios I B kategorijos regioninės urbanistinės integracijos ašys. Keturios iš jų kerta šalį Š–ŠR–P kryptimis ir trys R–V kryptimi. Jos formuotos esamų ir siūlomų tarptautinių transporto koridorių, jungiančių Helsinkį, Sankt Peterburgą, Maskvą su Kijevu, Viena, Hamburgu, pagrindu. Šis tinklas integruoja visus šalies metropolinius ir regioninius centrus tarpusavyje bei su artimiausiais kaimyninių šalių urbanistiniais centrais (Liepoja, Jelgava, Daugpiliu, Minsku, Lyda, Gardinu, Suvalkais, Karaliaučiumi). Šios ašys, formuotos šalies magistralinių ir krašto kelių pagrindu, užtikrina metropolinių ir regioninių centrų sąveiką, skatina jų poveikio zonoje lokaliųjų centrų plėtrą.

I B lygmens regioninės urbaistinės integracijos ašys:

- I B kategorijos - tarptautinė urbanistinė integracijos ašis Viena - Kaunas – Daugpilis – Sankt Peterburgas kerta Zarasų rajono savivaldybės teritoriją apimdama savivaldybės lokalinį centrą Degučius ir šalies lokalinį centrą Zarasus.
- I B kategorijos - regioninė urbanistinė integracijos ašis Atėnai – Vilnius – Sankt Peterburgas kerta Ignalinos rajono ir Visagino savivaldybės bei Zarasų rajono savivaldybės rytinę dalį. Ji apjungia du šalies lokaliuosius centrus – Ignaliną ir Visaginą bei tris savivaldybės lokaliuosius centrus – Vidiškes, Dūkštą,

Turmantą. Ši ašis, skirtingai nei likusios Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybių teritorijoje esančios ašys, formuota geležinkelio linijos pagrindu.

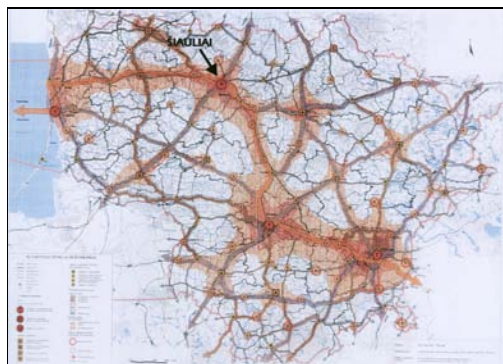
Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą (2001) Lietuvos Respublikoje išsiskiriami penki būdingi gyvenamųjų vietovių tinko arealai. Visagino savivaldybės teritorija ir Visagino miestas priskiriami penktam Vakarų Lietuvos arealui, kuriam būdingas mažų, tolygaus tinklo miestų, su didelėmis, retai išsidėsčiusiomis kaimo vietovėmis, gyvenamųjų vietovių tinklas.

Vakarų Lietuvos arealui, nutolusiam nuo pagrindinių šalies urbanistinės integracijos ašių, konstatuojamas demografinės ir ekonominės reikšmės mažėjimas, atraminio gyvenamųjų vietovių tinklo tolesnis nykimas ir depopuliacija.

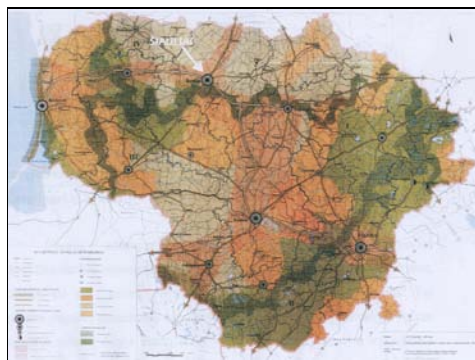
Ignalinos, Zarasų rajonų ir Visagino savivaldybėse nėra nei metropolinių, nei regioninių šalies centrų. Artimiausi metropoliniai centrai – Vilnius (formuojamas Europinės reikšmės metropolinis centras) ir Panevėžys (formuojamas plėtojant ir apjungiant potenciakus regioninio rango metropolinis centras); regioniniai centrai – Rokiškis (pakankamo potencialo, palaikomas), Utena (nepakankamo potencialo, plėtojamas), Švenčionys-Švenčionėliai (naujai formuojamas apjungiant potencialus ir plėtojamas). Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrojo plano (2001) sprendiniuose Visagino miestui suteiktas šalies lokaliųjų centrų c kategorijos konvertuojamos plėtros savivaldybės centro rangas, kuris šiuo metu neatitinka faktinės būklės. Tai paaiškinama faktu, kad iki administracinės reformos (2003 m.) Visagino miestas buvo sudėtine Ignalinos rajono savivaldybės dalimi be savivaldos.

Pagal Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrojo plano teritorijos erdvinę koncepciją teritorinio vystymo atsvara jos funkciniam stuburui yra tarptautinės bei nacionalinės svarbos gamtinio karkaso ašys. Jos rodo svarbiausius teritorinius gamtinio kraštovaizdžio išsaugojimo prioritetus, būtinus bendrajai ekologiškai šalies pusiausvyrai palaikyti. Svarbiausia gamtinio karkaso paskirtis urbanizuotos aplinkos sąlygomis – reguliuoti kraštovaizdžio urbanizacijos ir technogenizacijos plėtrą, saugoti gamtos rekreacinius išteklius.

Visagino miesto teritorija ir didžioji Visagino savivaldybės teritorijos dalis patenka į tarptautinės svarbos Baltijos ežerotojo kalvyno geoekologinę takoskyrą.

Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrasis planas 2001.
Urbanistinis karkasas

Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrasis planas 2001.
Teritorijos erdvinė koncepcija

3.3. Visagino miestas Utenos apskrities kontekste

Utenos apskrities bendrojo plano sprendiniuose Visaginas išskiriamas kaip vienas iš svarbiausių Utenos regiono ekonominės socialinės **plėtros centrų**, kitas – Utena. Visagino miestas plėtojamas kaip administracinis, branduolinės energetikos, pramonės, logistikos, paslaugų gyventojams ir verslui centras, didelį potencialą turintis regioninės plėtros ekonomikos subcentras. Lietuvos regioninės politikos iki 2013 metų strategijoje regioninės plėtros subcentrą numatyta plėtoti siekiant didinti ekonominę ir socialinę sanglaudą ilguoju laikotarpiu.

Utenos apskrities teritorijoje Visagino miestas plėtojamas kaip 2 lygmens regioninės plėtros subcentras be aglomeruotos plėtros prielaidų. BP sprendiniuose numatoma rengiant miesto teritorijos bendrąjį planą, sudaryti prielaidas gerinančias miesto struktūrą, suformuoti atviros struktūros gatvių tinklą, plėtoti miesto inžinerinę infrastruktūrą, miesto želdynų sistemą susieti su užmiesčio gamtinio karkaso struktūra.

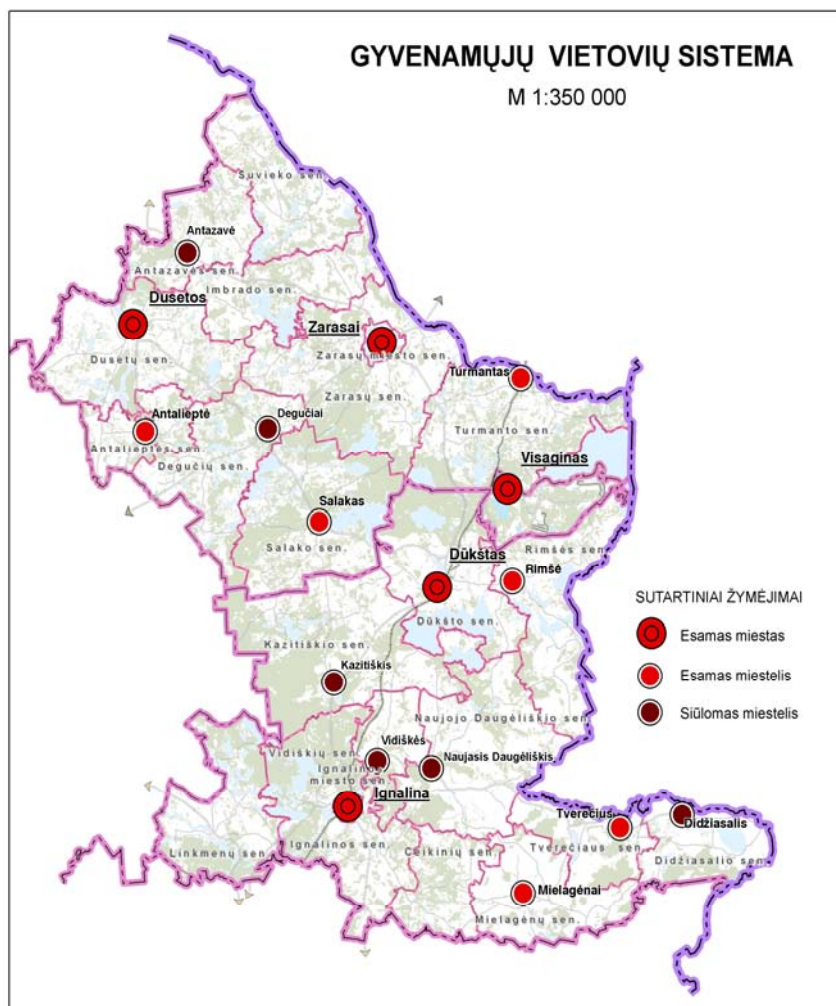
Viena iš ekonominė-socialinė plėtros ašių formuojama geležinkelio Varšuva – Sankt Peterburgas pagrindu ir labiausiai siejama su pasiskirsčiusiomis pagal jį plėtros zonomis (Ignalina, Dūkštas) ir vienu iš regioninių plėtros branduolių (Visagino miestu). Ši plėtros ašis siejama su intensyvia transporto infrastruktūros, pramonės zonų plėtra.

3.4. Išorinės struktūros raidos kryptys

Išorinės struktūros raidos kryptys:

- Lietuvos Respublikos bendrojo plano sprendiniuose atsisakoma „tolygaus apgyvendinimo“ koncepcijos. Prioritetas skiriamas “urbanizuotų ruožų” koncepcijai, kuri yra būdas sujungti atskirų miestų potencialus. Dėl nepalankios geografinės ir urbanistinės situacijos tokia galimybė Visagino miestui nesuteikiama.
- Pagal europinius miestų tinklo formavimo ir potencialo didinimo principus svarbus **miestų įsiliejimas į tarptautinius urbanistinius tinklus**, kai miestai vystomi visomis kryptimis, t.y. skatinami aglomerciniai procesai. Reali situacija ir Lietuvos Respublikos edvinės struktūros nuostatai tokios galimybės Visagino miestui nesuteikia, todėl *miesto išorinė plėtra negali būti realizuojama visomis kryptimis, prielaidos aglomeraciniams procesams nesudaromos.*
- Situaciją komplikuoja miesto padėtis sudėtingoje gamtinėje aplinkoje, t.y. tarptautinės svarbos Baltijos ežerotojo kalvyno geoeologinėje takoskyroje, todėl miesto išorinė plėtra galima įvertinant gamtinio karkaso teritorijų potencialą.
- Visagino miestas patenka į dekoncentruotos plėtros arealą, tačiau numatomas vystyti kaip Šiaurės – Rytų (ŠR) Lietuvos pramonės centras. Visagino miesto socialinė ir ekonominė raida, materialinė gerovė siejama su pramonės plėtra regione ir socialinio – ekonominio potencialo sanglauda regiono mastu. Užbrėžtų siekių įgyvendinimui reikalingas ypatingas valstybės dėmesys ir rėmimo politika, ypač įvertinant tą faktą, kad regionas pasižymi socialinių, ekonominių, ekologinių bei urbanistinių problemų aštrumu bei didžiausia depopuliacija. Taip pat *reikalingas teritorijų rezervavimas pramonės įmonių plėtrai.*

- Visagino padėtis tarptautinių transporto koridorių atžvilgiu yra nepatogi, nes miestas nutolęs nuo pagrindinių šalies transportinių koridorių “Via Baltica” ir “Via Hanseatica”. Miestas atsiduria prie 1 B kategorijos urbanistinės integracijos ašies, kurią atitinka esama geležinkelio linija Vilnius – Turmantas – Daugpilis – Sankt Peterburgas. Miesto teritorijoje nėra intensyvios transporto infrastruktūros ir pramonės zonų, todėl lokalizacija prie geležinkelio linijos Vilnius – Turmantas – Daugpilis – Sankt Peterburgas neturi įtakos miesto išorinei plėtrai.
- Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrojo plano (2001) sprendiniuose Visagino miestui suteiktas šalies lokaliųjų centrų c kategorijos konvertuojamos plėtros savivaldybės centro rangas, pagal faktą turi būti keičiamas į šalies lokaliųjų centrų a kategorijos rangą.

4. VISAGINO MIESTO VIDAUS APLINKA

4. VISAGINO MIESTO VIDAUS APLINKA

4.1. Visagino miesto kompozicinis modelis

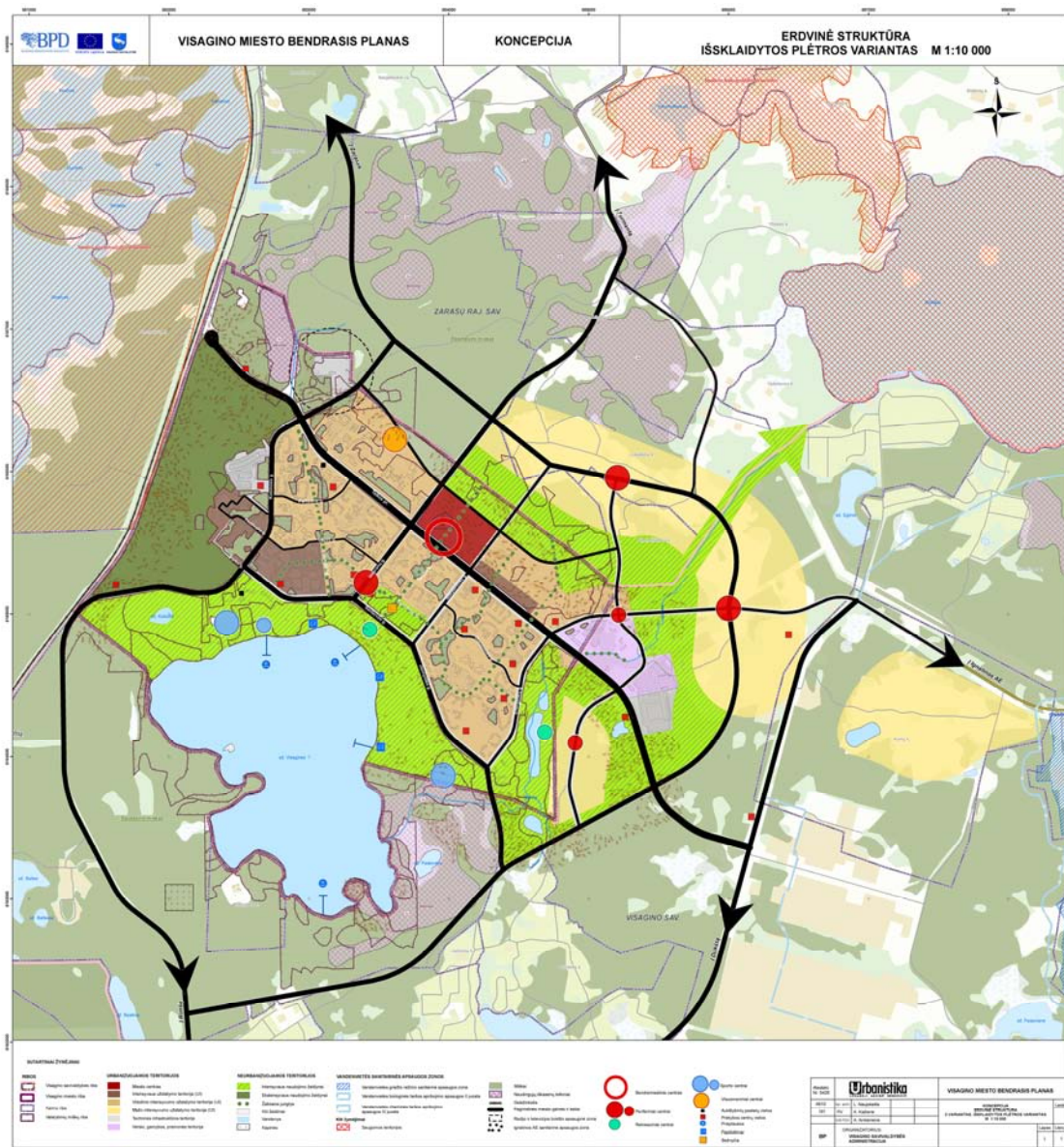
Visagino miesto bendrojo plano sprendiniai parengti vadovaujantis Visagino miesto bendrojo plano koncepcija, kurioje išlaikomas generalinio plano tęstinumo principas. Miesto bendrojo plano koncepcijoje nustatyta bendrųjų ir specialiųjų teritorijos vystymo tikslų sistema, numatanti nuosekliai įgyvendinti Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane įtvirtintus darnaus vystymo principus, užtikrinančius sveiką aplinką bei reglamentuojančius tinkamą gamtinių bei socialinių išteklių naudojimą. Tai tiesiogiai įtakoja miesto teritorijos erdvinės struktūros¹ koncepcijos formavimą, teritorijos funkcinių prioritetų sudarymą bei naudojimo ir apsaugos reglamentų formavimą. Bendrasis planas rengiamas prisidedant prie subalansuoto socialinio – ekonominio ir ekologinio miesto vystymosi koncepcijos įgyvendinimo:

- išsaugomas ir stiprinamas teritorijos savitumas;
- kuo geriau panaudojamas esamas miesto teritorinis potencialas;
- nedaroma žala miesto teritorijos gamtinei bei kultūrinei aplinkai;
- koordinuojamas teritorijos panaudojimas ir apsauga.

Koncepcijos sprendiniuose išlaikoma unikali aiški kompoziciškai ir funkciškai gerai organizuota esama miesto struktūra, kurioje toliau bus plėtojami miesto urbanistiniai savitumai. Siūlomas išsklaidytos plėtros variantas remiasi tvirtos miesto bendrosios erdvinės struktūros principais, aiškiais funkciniais prioritetais ir grežtais tvarkymo reglamentais. Pagrindinės koncepcijos sprendiniai:

- Miesto struktūroje išskiriami prioritetingi miesto struktūrą organizuojantys elementai: bendramiestinis miesto centras – branduolys ir periferiniai centrai, polifunkciniai struktūriniai elementai, urbanistinės ašys ir žaliosios jungtis, konkretizuojami modernizuotini miesto mikrorajonai.
- Pagrindinė miesto urbanistinė ašis - Taikos prospektas. Šio transporto reikšmė perspektyvoje atlikti pagrindinės arterijos ir organizuojančios ašies funkcija.
- Saugoma esama gyvenamųjų rajonų planinė erdvinė struktūra, kuri papildoma naujais elementais užpildant urbanistines dykras.
- Optimizuojamas esamas švietimo, mokymo ir kultūros institucijų tinklas, plečiamas socialinių paslaugų tinklas. Rezervuojama teritorija mokslo branduoliui šiaurinėje miesto dalyje. Vakarinėje miesto dalyje šalia Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centro bazės rezervuojama teritoriją neuniversitetinei aukštojo mokslo įstaigai – Visagino kolegijai.
- Miesto urbanistinis audinys papildomas mažaaukščio gyvenamojo užstatymo morfotipu nepažeidžiant unikalios Visagino miesto urbanistinės struktūros, kurią atstovauja vienintelis gyvenamojo užstatymo morfotipas – daugiaaukštis gyvenamas užstatymas.
- Visagino miesto erdvinės struktūros vystymui siūloma „žaliųjų kompozicinių salų ir ašių“ koncepcija, integruojant įvairius gamtinio karkaso elementus į miesto urbanistinę struktūrą. Siūloma visuose, tiek esamuose tiek naujai projektuojamuose miesto rajonuose numatyti po „žaliąją ašį“.
- Miesto fizinė plėtra numatoma miesto administracinėse ribose ir priemiestinėje teritorijoje Visagino ir Zarasų rajonų savivaldybių teritorijose.

¹ *Erdvinė struktūra* - trimatė sistema išreikšti kompoziciniai miesto ar rajono (miesto

Koncepcija. Erdvinē struktūra

4.2. Visagino miesto teritorinis zonavimas

Visagino miesto bendrojo plano sprendiniuose pagrindinis dėmesys skiriamas urbanistinės struktūros fizinei plėtrai ir architektūriniam - estetiniam aspektui, nes susiklosčiusio miesto plėtra siūloma maksimaliai saugant esamą struktūrą, ją papildant naujais struktūriniais elementais, įvertinus susiformavusią geometrinę miesto plano schemą, architektūrinę - urbanistinę kompoziciją, taip pat funkcinius ir kompozicinius ryšius tarp struktūros elementų. Visagino miesto teritorijoje siūloma urbanizuotų ir neurbanizuotų teritorijų visuma.

Urbanizuotos teritorijos:

- **Miesto centras.** Teritorija, kuri savyje integruoja savivaldos, administracines ir socialines funkcijas. Atlieka miesto branduolio funkciją. Sudaromos prielaidos aukštybinių pastatų statybai esant ypatingai urbanistinei situacijai. Teritorijos įsavinimas galimas tik pagal kompleksiskai parengtą miesto centro detalų planą.
- **Miesto periferiniai centrai.** Penkios multifunkcinės intensyviai užstatomos teritorijos šiaurinėje ir pietinėje miesto dalyse. Iš jų dvi teritorijos realizuojamos po planuojamo laikotarpio. Teritorijos įsavinimas galimas tik pagal kompleksiskai parengtą konkrečios teritorijos centro detalų planą.
- **Mišrios didelio užstatymo intensyvumo teritorijos.** Polifunkcinės intensyviai užstatomos teritorijos esamose gyvenamuose rajonuose ir naujai prijungiamose teritorijose, kuriose dominuoja komerciniai objektai.
- **Mišrios mažo užstatymo teritorijos.** Polifunkcinės intensyviai užstatomos teritorijos esamose gyvenamuose rajonuose. Dominuoja komerciniai objektai. Dominuoja komerciniai ir verslo objektai. Ribojamas aukštingumas.
- **Teritorijos visuomenės poreikiams.** Teritorijos skirtos švietimo, kultūros, sveikatos infrastruktūrai ir socialinei veiklai.
- **Gyvenamos didelio užstatymo intensyvumo teritorijos.** Dominuoja intensyviai užstatomos daugiaaukščio užstatymo teritorijos (iki 9 aukštų) su privaloma socialine ir aptarnavimo infrastruktūra įvairiuose miesto dalyse. Paliekami ankščiau suplanuotų teritorijų maksimalūs aukštingumo rodikliai.
- **Gyvenamos vidutinio užstatymo intensyvumo teritorijos.** Dominuoja daugiaaukščio užstatymo teritorijos (iki 5 aukštų) su privaloma socialine ir aptarnavimo infrastruktūra įvairiuose miesto dalyse. Paliekami ankščiau dalies) ypatumai. Paliekami ankščiau suplanuotų teritorijų maksimalūs aukštingumo rodikliai ir baigiama formuoti nerealizauta planinė struktūra.
- **Gyvenamos mažo užstatymo intensyvumo teritorijos.** Monofunkcinės mažaaukštės statybos (vienbučių, dvibučių ir daugiabučių gyvenamųjų namų) kvartalai su privaloma socialine ir aptarnavimo infrastruktūra naujai formuojamuose miesto gyvenamuosiuose rajonuose. Esamuose daugiaaukščio gyvenamojo užstatymo rajonuose mažaaukštis užstatymas negalimas.
- **Veslo, gamybos ir pramonės teritorijos.** Teritorijos darbo vietų plėtrai. Galima netaiši veikla.
- **Techninės infrastruktūros koridorių teritorijos.** Inžinerinių komunikacijų ir transporto koridorių teritorijos.
- **Techninės infrastruktūros objektų teritorijos.** Inžinerinių komunikacijų ir transporto objektų teritorijos.

- **Intensyvios rekreacijos teritorijos.** Teritorijos urbanizuotos rekreacijos formoms išlaikyti ir plėtoti: sporto ir SPA kompleksai, prieplaukos, aktyvios rekreacijos teritorijos.

Neurbanizuotos teritorijos:

- **Ektensyvios rekreacijos teritorijos.** Teritorijos neurbanizuotos rekreacijos formoms išlaikyti ir plėtoti. Teritorijos trumpalaikiam poilsiui: paplūdimiai, aktyvios rekreacijos teritorijos.
- **Intensyvaus naudojimo želdynai.** Rekreaciniai želdynai: parkai, skverai, aikštės, žaliosios jungtys, Mokslinės, kultūrinės ir memorialinės paskirties želdynai: botanikos sodas, kapinės, meno ir parodų parkai. Apsauginės ir ekologinės paskirties želdynai. Prioritetas teikiamas ekstensyviai rekreacijai. Galima naujų rekreacinių ir komercinių objektų, susijusių su poilsiu, pramogomis ir rekreacija, statyba.
- **Ekstensyvaus naudojimo želdynai.** Miesto miškai ir miško parkai. Miškų teritorijoms rengiami specialieji miškotvarkos projektai.
- **Vandens ūkio teritorijos.** Vandens telkinių esamos ir projektuojamos akvatorijos.

Miesto teritorinis zonavimas remiasi dabartine urbanistine miesto struktūra išlaikant esamą švietimo, kultūros ir socialinės apsaugos, globos ir rūpybos įstaigų tinklą, bei naujų gyvenamųjų kvartalų statybai įsavinant priemiestines teritorijas.

Visagino miesto erdvinės struktūros stabilizavimui siūloma bendramiestinio centro ir periferinių centrų planinė idėja plėtojant policentrinio miesto urbanistinės struktūros modelį. Miesto erdvinės struktūros pagrindinis struktūrinis branduolys – miesto centras planuojamas tarp Taikos prospekto, Veteranų ir Statybininkų gatvių. Miesto periferiniai centrai numatomi esamo centro pagrindu prie Veteranų gatvės arba planuojami naujai užstatomose teritorijos rytinėje miesto dalyje. Toks erdvinis modelis iš esmės keičia miesto planinę sanklodą, kuomet miesto rajonai funkcionuoja kaip atskiri trys miestai viename mieste.

Miesto centras planuojamas mišrių naudmenų ir miškingoje teritorijoje, kuri yra gamtinio karkaso teritorijoje ir miesto administracinėse ribose. Vadovaujantis šiuo metu galiojančiu miesto generaliniu planu planuojamo miesto centro ir gretima teritorija turėjo patirti stiprią antropogeninę apkrovą. Pagal kraštovaizdžio natūralumo apsaugą teritorija priskiriama palaikomojo kraštovaizdžio zonai, todėl rengiant šiaurritinės teritorijos urbanizacijos projektus reikalingas funkcijų subalansavimas, žaliųjų jungčių formavimas, esamų medynų įjungimas į planuojamo teritorijos planinę struktūrą bei naujų formavimas.

Išlaikoma esamų daugiaaukščio gyvenamojo užstatymo rajonų funkcinė sanklada. Galimas nebaigtų urbanizuoti gyvenamųjų teritorijų sutankinimas užpildant urbanistines dykras mikrorajonuose pagal anščiau parengtus teritorijų planavimo projektus. Siekiama susiklosčiusių gyvenamųjų rajonų ervinės planinės struktūros išsaugojimo, todėl esamo užstatymo aukštingumas nedidinamas.

Nauji daugiaaukščio gyvenamojo užstatymo rajonai numatomi šiaurritinėje miesto dalyje prie Taikos prospekto miškingoje teritorijoje. Esami medynai įjungiami į planuojamų daugiaaukščio gyvenamojo užstatymo rajonų planinę struktūrą.

Pasirinkta miesto išsklaidytos plėtros kryptis reglamentuoja miesto fizinę plėtrą priemiestinėje teritorijoje. Sprendinių laikotarpyje numatoma plėtoti mažaaukščio gyvenamojo užstatymo satelitus pietrytinėje dalyje buvusio karjero teritorijoje ir rytinėje dalyje buvusių kareivinių vietoje. Mažaaukščio užstatymo kvartaluose užtikrinama privaloma socialinė ir aptarnavimo infrastruktūra.

Urbanizuotos rekreacijos zonos plėtojamos pietinėje miesto dalyje ir prie Gulbinės upelio. Neurbanizuotos rekreacijos teritorijos koncentruojamos prie Visagino ežero ir Gulbinės upelio.

Visagino miesto erdvinėje struktūroje siūloma vieninga „žaliųjų kompozicinių ašių“ sistema. Esamuose ir planuojamuose miesto rajonuose numatoma po vieną ar kelias žaliasias ašis, užtikrinančias funkcinis ryšius tarp atskirų miesto zonų, poilsio zonų ir priemiesčio želdynų.

Pagrindinės pramonės, gamybos ir verslo teritorijos koncentruojamos priemiestinėje teritorijoje Karlių kaime. Pavienės pramonės teritorijos plėtojamos miesto pietrytinėje dalyje prie Taikos prospekto tęsinio esamų įmonių pagrindu. Esamų garažų teritorija konvertuojama į verslo ir pramonės teritoriją numatant netaršią veiklą.

4.3. Žemės naudojimas

Pagal tikslinę žemės naudojimo paskirtį esamoje padėtyje miesto administracinėse ribose yra 358,97 ha (40%) miškų ūkio tikslinės žemės naudojimo paskirties žemės, 292,14 ha (32,6%) kitos tikslinės žemės naudojimo paskirties žemės, 223,94 ha (25%) valstybinio vandenų fondo žemės. Miesto administracinėse ribose nėra žemės ūkio konservacinės tikslinės žemės naudojimo paskirties žemės. Laisvos ir neužstatytos teritorijos, kurios nepriskiriamos jokiai tikslinei žemės naudojimo paskirčiai, Visagino mieste sudaro 20,95 ha (2,4%).

Pasirinkta miesto išsklaidytos plėtros kryptis reglamentuoja miesto fizinę plėtrą priemiestinėje teritorijoje. Identifikuojant miesto fizinės plėtros poreikį laikomasi nuostatos, kad miesto juridinės ribos, jų keitimas yra nebūtinai susijęs su fizine plėtra ir būtinu tiesioginiu urbanizavimu.

Iki 2028 metų miesto plėtrai gali būti panaudota apie 416 ha teritorijų, iš jų 150 ha Zarasų rajono savivaldybėje. Sprendinių laikotarpyje iki 2018 metų miesto plėtrai planuojama panaudoti apie 160 ha priemiestinių teritorijų.

4.3.1 lentelė. Visagino miesto teritorija

Teritorija	Sprendiniai, 2017 m		Konceptija, 2027 m	
	Plotas, ha	Plotas, proc.	Plotas, ha	Plotas, proc.
1	2	3	4	5
Esama teritorija	896	85	896	68
Prijungiama teritorija	160	15	416*	32
Iš viso	1056	100	1312	100

* iš jų 150 ha Zarasų rajono savivaldybėje

4.3.2 lentelė. Teritorijų rodikliai

Eil. Nr.	Indeksas	Funkcinis prioritetas	Teritorijos plotas, ha	Teritorijos plotas, proc.
1	2	3	4	5
Mišrios urbanizuotos teritorijos				
1	uC	Miesto centras	3,63	0,3
2	uCp	Miesto periferiniai centrai	8,95	0,8
3	uKv	Mišrios vidutinio užstatymo intensyvumo	28,73	2,7
4	uKm	Mišrios mažo užstatymo intensyvumo teritorijos	21,90	2,0
5	uV	Teritorijos visuomenės poreikiams	55,23	5,2
Gyvenamos teritorijos				
6	uGd	Gyvenamosios didelio užstatymo intensyvumo teritorijos	18,50	1,7
7	uGv	Gyvenamosios vidutinio užstatymo intensyvumo teritorijos	81,16	7,7
8	uGm	Gyvenamosios mažo užstatymo intensyvumo teritorijos	34,73	3,3
Kitos urbanizuotos teritorijos				
9	uP	Verslo, gamybos, pramonės teritorijos	15,09	1,5
10	uR	Sporto kompleksų, laisvalaikio objektų teritorijos	15,55	1,5
11	uI	Techninės infrastruktūros koridoriai ir objektų teritorijos	123,63	11,7
Neurbanizuojamos teritorijos				
12	nZ	Intensyvaus naudojimo želdynai	414,06	40,4
13	nR	Rekreacinės teritorijos	4,23	0,4
14	nV	Vandenys	230,61	21,8
Viso:			1056,00	100

4.4. Žaliųjų plotų¹ sistema

Bendrosios nuostatos

Žaliųjų plotų sistema yra nepaprastai svarbi ir neatskiriama miesto urbanistinės struktūros dalis, kuri yra formuojama tikslu išsaugoti visuomeniškai ir ekologiškai vertingo gamtinio kraštovaizdžio plotus, jų visumą tvarkyti kaip teritorinę sistemą, siekiant gerinti ekologines bei rekreacines gyvenamosios aplinkos sąlygas, optimizuoti urbanizuotos aplinkos kraštovaizdį bei kurti patrauklaus miesto įvaizdį.

Žaliųjų plotų sistema yra miesto teritorijos gamtinio karkaso dalis, plėtojama kaip funkciškai tikslinga ir kompozicijos požiūriu vieninga struktūra.

Žaliųjų plotų sistemos plėtojimo, diferencijavimo ir tvarkymo reglamentavimas nustatomas įvertinant:

- 1) Gamtinio karkaso teritorijų lokalizaciją ir geoekologinį potencialą, kas leidžia žaliuosius plotus vertinti sisteminiu požiūriu, pamatyti kiekvieno jų reikšmę visai sistemai ir ne tik kiek jie naudingi gyventojams, bet ir kaip jie palaiko viso gamtinio komplekso gyvybingumą;
- 2) Gamtosauginiu požiūriu reikšmingas ir (arba) vaizdingas gamtines teritorijas, išlaikiusias natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį – Visagino ežerą, mažąsias vandentėkmes bei jų slėnius ir kt.
- 3) Esamus žaliuosius plotus – atskiruosius želdynus ir kitus saugotinus želdinius, miškus, jų teritorinę sklaidą, estetines savybes ir tinkamumą rekreacijai;
- 4) Teritorijas, kuriose yra nepalankios ekogeologinės sąlygos užstatymo plėtrai ir ūkinei veiklai.

Vadovaujantis miestų ir miestelių teritorijų bendrųjų planų rengimo taisyklėmis (Žin., 2006, Nr. 145 - 5559), nustatyta žemės naudojimo būdų pagal tikslingą paskirtį suskirstymu (Žin., 2006, Nr. 45 –1633), kaip savarankiški miesto struktūros elementai bendrojo planavimo lygmenyje iš visų žaliųjų plotų išskiriami: *miškai* – *miško parkai*² ir *miesto miškai*³ (miškų ūkio paskirties žemėse) ir *atskirieji želdynai*⁴ - *rekreacinės paskirties* (aikštės, parkai, skverai, žaliosios jungtys).

¹ *Žalieji plotai* – tai apibendrinta sąvoka, kuri apima miškų ūkio paskirties žemėje ir kitos paskirties žemėje esančius želdynus ir želdinius.

² *Miško parkai* – poilsiui, visuomenės reikmėms naudojami miškai su atitinkama įranga ir infrastruktūra (privažiuojamaisiais keliais, poilsio ir automobilių stovėjimo aikštelėmis, pasivaikščiavimo, dviračių, slidinėjimo takais, masinių renginių vietomis, paplūdimiais, įvairia poilsiui skirta įranga ir statiniais). Minimalus plotas priskirti šiam pogrupiui – 3 hektarai.

³ *Miestų miškai* – miestų teritorijose esantys miškai, kurių funkcinė paskirtis yra tenkinti miestų gyventojų rekreacines, sanitarinės ir higienos reikmes, sudaryti sąlygas, palankias rekreacijai, masiniams renginiams gamtoje, gryninti miestų orą, gerinti jų estetinį vaizdą, formuoti ir palaikyti tam tinkamiausius medynus.

⁴ *Atskirieji želdynai* – želdynai, esantys tik jiems skirtuose žemės sklypuose.

Laikantis LR piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 12 str. 3 skirsnio nuostatų, žaliųjų plotų sistemos teritorijos priskiriamos Valstybės išperkamai žemei. Jeigu tokiose teritorijose jau atkurtos piliečių žemės nuosavybės teisės, gražintame žemės sklype kapitalinių pastatų statyba – negalima, išskyrus poilsio aptarnavimo pastatų ir rekreacinės infrastruktūros objektų statybą, kurią numato tokių objektų išdėstymo specialusis planas. Visais atvejais pastatų ir įrenginių statyba negalima natūralių biocenozų bei rekreacinių želdinių zonose. Urbanizacijos laipsnis (plotų po pastatais, įrenginiais ir dirbtinėmis dangomis santykis su laisvu žemės paviršiumi) parkuose yra ribojamas ir priklauso nuo želdyno zonos paskirties.

Žaliųjų plotų sistemos vystymo sprendiniai

Visagino miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose planuojama žaliųjų plotų sistema nustatoma:

- 1) maksimaliai išsaugant miesto gamtinę aplinką ir žalio miesto įvaizdį bei toliau jį stiprinant;
- 2) laikantis gamtinio pagrįstumo principo – miesto žaliųjų plotų sistemos pagrindas yra gamtinis karkasas, o tiksliau tos jo teritorijos, kurios yra išlaikiusios natūralaus arba sąlyginai natūralaus kraštovaizdžio pobūdį.
- 3) formuojant atskiruosius rekreacinės paskirties želdynus naujai įsavinamose miesto zonose ir įjungiant juos į esamą žaliųjų plotų sistemą;
- 4) reikiamą dėmesį skiriant mažiausiai išvystytų žaliųjų plotų sistemos grandžių - žaliųjų jungčių kūrimui.
- 5) planuojant funkciškai tikslingą ir kompoziciškai vieningą žaliųjų plotų sistemą, turinčią tenkinti miesto bendruomenės poreikius ir užtikrinti miesto aplinkos ekologinį stabilumą.

Visagino miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose, kaip savarankiški miesto struktūros elementai, žaliųjų plotų sistemą formuoja: *miškai – miško parkai ir miesto miškai* (miškų ūkio paskirties žemė) ir *atskirieji rekreacinės paskirties želdynai – parkai, skverai, žaliosios jungtys ir kiti poilsiui skirti želdynai* (kitos paskirties žemė, bendro naudojimo teritorijos). Sprendiniuose Visagino miesto žaliųjų plotų sistema teritoriškai žymiai plečiama ir papildoma naujais nariais: miško parkais, naujais rekreacinės paskirties želdynų (parkų, skverų) plotais, formuojamu žaliųjų jungčių¹, sukabinančių tarpusavyje daugumą želdynų bei lankytinų miesto vietų, tinklu. Nustatytų žaliųjų plotų sistemos sudedamųjų dalių teritorinė lokalizacija pateikiama brėžiniuose: „Pagrindinis brėžinys“, „Žaliųjų plotų sistemos vystymo schema“, apskaita pagal nustatytas kategorijas 4.4.1 lentelėje.

Visagino miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose planuojama žaliųjų plotų sistema užima 424,4 ha (40% miesto teritorijos). Reikia pažymėti, kad žaliųjų plotų ir urbanizuotų teritorijų santykis laikomas optimaliu, kai žalieji plotai sudaro apie 1/3 visos miesto teritorijos. Žaliųjų plotų sistemoje labai svarbų ir aktyvų vaidmenį atliekantiems *atskriesiems rekreacinės paskirties želdynams* tenka 60,9 ha (5,7 % miesto teritorijos).

¹ *Žalioji jungtis* – ne siauresnis kaip 20 m pločio atskirasis želdynas, jungiantis miesto želdynus ir miškus mieste ir už jo ribų į želdynų sistemą, skirtas rekreacijai, darantis poveikį oro masių judėjimui ir atliekantis migracijos koridoriaus funkciją.

4.4.1.lentelė. Visagino miesto miškų ir atskirųjų želdynų pasiskirstymas

Kategorija	Plotas (ha)	% nuo bendro miesto miškų ir atskirųjų želdynų ploto	% nuo perspektyvinio miesto teritorijos ploto (1058,9 ha)
Miškai (miškų ūkio paskirties žemė)			
<i>Miško parkai</i>	118,1	27,8	11,1
<i>Miesto miškai</i>	245,4	57,8	23,2
<i>Viso:</i>	363,5	85,6	34,3
Atskirieji rekreacinės paskirties želdynai (kitos paskirties žemė, bendro naudojimo teritorijos)			
<i>Parkai, skverai</i>	45,8	10,8	4,3
<i>Žaliosios jungtys ir kiti poilsiui skirti želdynai</i>	15,1	3,6	1,4
<i>Viso:</i>	60,9	14,4	5,7
Iš viso	424,4	100	40

Vadovaujantis atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normomis (Žin., 2007. Nr. 137- 5624) privalomieji (t.y. normuojami) miesto struktūros želdynai yra parkai, miesto sodai, skverai. Perspektyvoje Visagino mieste vienam gyventojui (2018 m. planuojamas gyventojų skaičius 26,9 tūkst.) privalomųjų miesto struktūros želdynų – parkų ir skverų turėtų tekti apie 17m². Perspektyvinis rodiklis yra kiek mažesnis už normatyvinį¹, tačiau įvertinant tą aplinkybę, kad Visagino miestas - tai miestas miške, jame gausu tiesioginės aplinkos (priklausomųjų) želdynų, gyventojams lengvai pasiekiami beveik išsinišę lanku miestą juosiantys miškai, kiekybinis *atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų* plotų trūkumas realiai neturėtų būti jaučiamas.

Atskirųjų želdynų tarpe parkai ir skverai yra svarbiausieji bei privalomi miesto struktūros ir tuo pačiu žaliųjų plotų sistemos elementai. Atsižvelgiant į jų svarbą Visagino miesto erdvinėje struktūroje ir rekreacinius poreikius, jie yra skirstomi į *centrinius* bei *rajoninius ir vietinius* (žiūrėti „Žaliųjų plotų sistemos vystymo schema“.) Centrinis želdynas numatoma įrengti vakarinėje ir rytinėje miesto dalyse 30,1 ha plote. Rajoninės ir vietinės svarbos želdynai išdėstomi esamuose ir perspektyviniuose gyvenamuosiuose rajonuose, tikslu tenkinti gyventojų trumpalaikio ramaus ar aktyvaus poilsio tam pritaikytoje aplinkoje poreikius. Pagal paskirties ypatumus parkai ir skverai gali būti rekreacinės, mokslinės, kultūrinės, memorialinės ir kt. paskirties. Priklausomai nuo paskirties skiriasi parkų ir skverų planavimas, jų dalių – funkcinį zonų sudėtis ir dydžiai, želdinimo ir tvarkymo pobūdis.

Atskirieji mokslinės, kultūrinės ir memorialinės paskirties želdynai perspektyvinėse Visagino miesto teritorijos ribose nenumatomi. Šią želdynų grupę atstovaujančios civilinės miesto kapinės planuojamos už miesto ribų - miškingoje vietovėje (20 ha plote) į pietryčius nuo Visagino miesto prie kelio į Dukštą.

¹ Vadovaujantis LR aplinkos ministro įsakymu „Dėl atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 137-5624) Visagino mieste (vidutinio dydžio miestų grupė) vienam gyventojui turėtų tekti ne mažiau kaip 20 m² atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų.

Miesto teritorijos bendrojo plano rengimo lygmenyje sprendžiami žaliųjų plotų sistemos dalių teritorinio išdėstymo, ribų, kiekio, priskyrimo atitinkamai kategorijai klausimai. Detalesniam žaliųjų plotų sistemos dalių tvarkymo ir naudojimo reikalavimų suformulavimui būtina parengti specialų miesto „žaliąjį planą“ - miesto rekreacinių miškų ir atskirųjų želdynų tvarkymo, o taip pat detaliuosius ar specialiuosius teritorinio planavimo dokumentus, kur būtų sprendžiami kiekvieno konkretaus želdyno naudojimo ir tvarkymo klausimai, užtikrinant jų apsaugą ir pilnavertį funkcionavimą.

Nustatytose atskirųjų želdynų teritorijose negali būti formuojami žemės sklypai nuosavybės teisėms atkurti, privaloma laikytis griežtos nuostatos nevykdyti juose statybų. Atskirais atvejais, pagal želdynų detalų planą numatytose lankytojų aptarnavimo zonose, gali būti statomi tam skirti pastatai. Visais atvejais pastatų ir įrenginių statyba negalima natūralių biocenozų bei rekreacinių želdinių zonose. Urbanizacijos laipsnis (plotų po pastatais, įrenginiais ir dirbtinėmis dangomis santykis su laisvu žemės paviršiumi) parkuose yra ribojamas ir priklauso nuo želdyno zonos paskirties.

Sprendiniuose planuojami miškų ūkio paskirties žemių teritoriniai pokyčiai didėjimo linkme (iki 783,8 ha). Šie pasikeitimai susiję su miškais apaugusių teritorijų ribų optimizavimu, sprendiniuose numatomu miesto ribų prasiplėtimu, o tuo pačiu ir naujų miško plotų įtraukimu, siūlymais apmiškinti nenaudojamų žemių plotus gamtinio karkaso teritorijose.

Pagal ūkininkavimo tikslus, ūkininkavimo režimą ir pagrindinę funkcinę paskirtį Visagino miesto miškai priskiriami rekreacinių (IIB) miškų grupei. Pagal rekreacijos pobūdį ir žmonių lankymosi intensyvumą, šie miškai išskiriami į du pogrupius – *miško parkų* (intensyvaus pritaikymo rekreaciniai miškai) ir *miesto miškų* (ekstensyvaus pritaikymo rekreaciniai miškai).

Miško parkai – yra išskiriami 118,1ha plote (32,5% rekreacinių miškų). Nustatytose miško parkuose galima didelė užsiėmimų – poilsavimo formų įvairovė atitinkamose zonose: ramus pasivaikščiojimas, išskylavimas, lauko žaidimai, mokomasis lankymas, sportinis pasivaikščiojimas arba sportinis lavinimas (sveikatingumo takai), orientacinis sportas, pasivažinėjimas dviračiu, ramus poilsis, slidinėjimas žiemą ir kt. Miško parkuose, palyginus su likusiais rekreaciniais miškais, reikia daugiausiai ūkinio tvarkymo priemonių. Juose yra kuriama intensyviai poilsiui pritaikyta būdinga parkui miško sudėtis ir struktūra, tankus rekreacinės infrastruktūros tinklas, plečiantis poilsavimo galimybes bei užtikrinantis jo komfortą, formuojamos aikštelės, reginiai.

Miesto miškai išskiriami 245,4ha plote (67,5 % rekreacinių miškų). *Miesto miškų* pagrindinė funkcinė paskirtis yra tenkinti gyventojų rekreacinės, sanitarijos ir higienos reikmes, sudaryti sąlygas palankias rekreacijai, masiniams renginiams gamtoje, gryninti miestų orą, gerinti estetinį vaizdą, formuoti ir palaikyti tam tinkamus medynus. Šiuose miškuose palaikoma artima natūraliai miško struktūra. Siekiant pagerinti sąlygas poilsiui, vykdomos sanitarinių – higieninių ir estetinių savybių gerinimo, reginių

formavimo bei medynų atsparumo didinimo priemonės, kuriama minimali rekreacinė infrastruktūra. Visagino miesto miškuose galimas ramaus pobūdžio rekreacinis naudojimas be nakvynės ir statybinės programos.

Miškais apaugusių teritorijų tvarkymo reglamentą nustato Lietuvos Respublikos Miškų bei Saugomų teritorijų įstatymai, Gamtinio karkaso nuostatai, Specialiosios žemės ir miško naudojimo sąlygos. Konkrečios *rekreacinių* miškų tvarkymo priemonės turi būti numatomos miškotvarkos projektuose, o *miško parkų* - kompleksiniuose planavimo projektuose, kurie susidėtų iš miškotvarkos ir architektūrinio planavimo projektų.

Miesto bendrojo plano lygmenyje nėra sprendžiami tiesioginės aplinkos - *priklausomųjų želdynų*¹ plotų, teritorinio išdėstymo principų ir kt. klausimai. Jokių būdu negalima sumenkinti šių želdynų, kurie yra privalomi urbanizuotų teritorijų - gyvenamųjų, visuomeninių, pramonės ir sandėliavimo objektų, komercinės paskirties ir kt. teritorijų aplinkos komponentai, reikšmės. *Priklausomieji želdynai* yra labai svarbūs siekiant gerinti aplinkos kokybę (tiek estetinę, tiek ekologinę), tenkinant visuomenės sveikos gyvensenos poreikius, palaikant teritorijos ekologinį stabilumą, sudarant galimybes formuoti įvairaus pobūdžio erdves, mažinant agresyvų pastatų poveikį ir t.t. Konkrečios priklausomųjų želdynų formavimo ir tvarkymo priemonės sprendžiamos žemesnio lygmens teritorinio planavimo dokumentuose - atskirų miesto dalių arba objektų detaliuose projektuose, o jų plotai nustatomi vadovaujantis LR aplinkos ministro įsakymu „Dėl atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 137-5624). Visagino miesto teritorijos bendrojo plano sprendiniuose teikiama esamų *priklausomųjų želdynų* teritorinė lokalizacija (žiūrėti brėžiniuose: „Pagrindinis brėžinys“, „Žaliųjų plotų sistemos vystymo schema“).

4.5. Gamtinio karkaso formavimas

4.5. Gamtinio karkaso formavimas

Bendrosios nuostatos

Bendroji šalies teritorijos gamtinio karkaso erdvinė koncepcija ir lokalizavimo modelis buvo nustatyti LR Seimo patvirtintame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane. Šio modelio sudarymo principai remiasi 2001 m. priimtame LR Saugomų teritorijų įstatyme įteisinta gamtinio karkaso sampratos geoekologine koncepcija. Pagal ją - **gamtiniu karkasu suprantamas vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, užtikrinantis ekologinę kraštovaizdžio pusiausvyrą, gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, kitų aplinkosaugai svarbių teritorijų ar buveinių, taip pat augalų ir gyvūnų migraciją tarp jų.**

¹ *Priklausomasis želdynas* – želdynas, esantis kito objekto žemės sklype.

Gamtinio karkaso nustatymą formuoja siekiai:

- sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, užtikrinantį kraštovaizdžio geoekologinę pusiausvyrą ir gamtinius ryšius tarp saugomų teritorijų, sudaryti prielaidas biologinei įvairovei išsaugoti;
- sujungti didžiausią ekologinę svarbą turinčias buveines, jų aplinką bei gyvūnų ir augalų migracijai reikalingas teritorijas;
- saugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
- didinti šalies miškingumą;
- optimizuoti kraštovaizdžio urbanizacijos bei technogenizacijos ir žemės ūkio plėtrą.

Gamtinis karkasas jungia įvairias teritorijas: rezervatus, draustinius, valstybinius parkus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus, ekologinės apsaugos zonas, taip pat miškų ūkio, gamtines rekreacines ir ekologiškai svarbias agrarines teritorijas. Neaplenkia jis miestų ir miestelių (urbanizuotų) teritorijų, tik šiuo atveju svarbiausioji jo paskirtis:

- reguliuoti kraštovaizdžio urbanizacijos ir technogenizacijos plėtrą;
- suformuoti mieste gamtinio – ekologinio kompensavimo teritorijų tinklą, kuris padėtų užtikrinti aplinkos sveikumą, būtų susietas su priemiestyje esančiomis gamtinėmis teritorijomis;
- sudaryti prielaidas esamos miesto biologinės įvairovės išsaugojimui ir gausinimui.
- išsaugoti gamtinį kraštovaizdį ir gamtinius rekreacinius išteklius;
- saugoti ir įveisti želdynus bei želdinius.

Būtina pabrėžti, kad gamtinis karkasas, kaip ekokompensacinė sistema yra objektyvus teritorinis kompleksas, kuris funkcionuoja nepriklausomai nuo žmogaus ar jo sukurtų institucijų norų.

Gamtinį karkasą sudaro:

1) *geoekologinės takoskyros* – teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietas: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenių intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus. Jos skiria stambias gamtines ekosistemas ir palaiko bendrąją gamtinio kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą;

2) *migracijos koridoriai* – slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

3) *geosistemų vidinio stabilizavimo arealai* – teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požįūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai. Šios teritorijos kompensuoja neigiamą ekologinę įtaką gamtinėms geosistemoms;

Pagal svarbą gali būti skiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

Gamtiniame karkase esančiuose rezervatuose, draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijose, ekologinės apsaugos zonose, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose veiklos apribojimus nustato LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin. 2001, Nr.108-3902), Gamtinio karkaso nuostatai (Žin., 2007, Nr. 22 – 858) bei visa eilė kitų, veiklą saugomose teritorijose reglamentuojančių dokumentų. Gamtinio karkaso reglamentas teritoriškai diferencijuojamas pagal į jo sudėtį patenkančių žemės naudmenų ūkines kategorijas. Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Jam priklausančiose rekreacinės, miškų bei žemės ūkio paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (*TIPK*) leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus.

Konkretizuoti sprendiniai gamtiniam karkasui Visagino miesto teritorijoje formuoti

Įvertinus Visagino miesto padėtį regioninėje gamtinio karkaso sistemoje, miesto teritorinės sąrangos ypatumus, potencialių gamtinio karkaso teritorijų būklę, išskiriamas gamtinio karkaso teritorijas, turinčias kompensuoti urbanistinio – ūkinio vystymo poveikį projektuojamose Visagino miesto ribose ir gretimose teritorijose (nagrinėjamos teritorijos plotas apie 1679 ha) atstovauja tik viena, tačiau labai svarbi gamtinio karkaso sudedamoji dalis – tarptautinės svarbos Baltijos ežerotojo kalvyno geoekologinė takoskyra.

Įvertinant gamtinio karkaso teritorijų potencialą – *patikimo, riboto ir silpno geoekologinio potencialo*, yra nustatomos šios, kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipus išreiškiančios, gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptys (žiūrėti brėžinyje – „*Kraštovaizdžio apsauga*“, apskaitą pagal nustatytas gamtinio karkaso teritorijų tvarkymo kryptis - 3.1.1. lentelėje):

- išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (T1.);
- palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas (T2);
- grąžinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai (T3).

Pirmasis kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipas didžiaja dalimi lokalizuotas miško medynų plotais apaugusiose gamtinio karkaso teritorijose, kurios yra išsaugojusios santykinai natūralų (gamtinį) kraštovaizdžio pobūdį bei ekologinio kompensavimo potencialą. Šis kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipas skiriamas teritorijose, esančiose už esamų miesto ribų ir tuo pačiu patyrusiose mažesnę jų potencialą transformuojančios antropogeninės veiklos poveikį. *Pirmojo kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipo* zonos užima apie 29,2% tarptautinės svarbos geoekologinės takoskyros ploto (nagrinėjamose ribose). Šios teritorijos – tai turimas miesto ir jo apylinkių gamtinio karkaso funkcionavimo pagrindas, kurio perspektyva susijusi su racionalių jose augančių želdinių – miškų ir

kitų žaliųjų plotų išsaugojimu ir tvarkymu, jų regeneracinio potencialo puoselėjimu, rekreacinio naudojimo reguliavimu bei nustatyto tvarkymo režimo užtikrinimu.

Antrasis kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipas lokalizuotas riboto geoekologinio potencialo gamtinio karkaso - miškingose, tačiau jau miesto ribose esančiose ir patiriančiose gan stiprią antropogeninę apkrovą arba mišrios naudmenų mozaikos santykinai natūraliose gamtinėse teritorijose, kuriose miško medynų ir kitų želdinių plotai kaitaliojais su kitomis naudmenomis, tame tarpe su dalinai pakeistos arba pažeistos gamtinės struktūros plotais. *Antrojo kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipo* zonos nagrinėjamoje teritorijoje užima apie 46,1% jos ploto. Šių teritorijų tvarkymas yra kur kas sudėtingesnis, reikalingas tiek esamų funkcijų subalansavimas, tiek regeneracinės priemonės ekologinėms kompensacinėms gamtinės struktūros galioms stiprinti.

Trečiasis kraštovaizdžio apsaugos ir formavimo tipas taikytas silpno geoekologinio potencialo ir miesto aplinkoje sunkiai išvengiamos technogeninės veiklos pažeistose gamtinio karkaso teritorijose. Šios zonos susiformavo dėl technokratiško žemės naudojimo pažeidžiant ekologinės pusiausvyros sąlygas, nesilaikant racionalios gamtonaudos reikalavimų. Toks antropogeninės įtakos rezultatas apima 3,6% nagrinėjamos teritorijos ploto. Šiose zonose gamtinio kraštovaizdžio formavimo kryptis yra regeneracinė-restauracinė, susijusi su sudėtingų renatūralizacinių priemonių įgyvendinimu, ekologinių nuostatų stiprinimu ir tausojančio šių teritorijų naudojimo, o ypač žaliųjų plotų formavimo, vystymu.

Gamtinio karkaso teritorijų ekologiniam optimizavimui būtina didinti želdinių - miškų, atskirųjų ir priklausomųjų želdynų ploto dalį gamtinio karkaso teritorijose, Žaliųjų plotų didinimo programa turi būti orientuojama į labiausiai ekologiškai nuskurdintas trečiajam kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo tipui - gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai, priskirtas zonas, išaiškęsias gamtinio karkaso konkretizavimo metu. Reikia pažymėti, kad gamtinio karkaso teritorijose želdiniai turėtų būti gausinami ne dėl ekonominių faktorių, bet didinant gamtinės aplinkos ekologinę arba rekreacinę pilnavertiškumą

Atskirą grupę, kuriai nėra nustatomos kraštovaizdžio natūralumo apsaugos ir formavimo kryptys, sudaro *pažeistos* gamtinio karkaso teritorijos, praradusios natūralią kraštovaizdžio struktūrą ir esamos būklės nebegalinčios atlikti ekologinio kompensavimo funkcijų. *Pažeistos* gamtinio karkaso teritorijos - tai užstatytos Visagino miesto teritorijos, užimančios apie 354 ha (21,1% tarptautinės svarbos geoekologinės takoskyros ploto nagrinėjamos teritorijos ribose). Tarptautinės svarbos geoekologinės takoskyros kontekste šios teritorijos yra praradusios savo svarbą, tačiau tai nereiškia, kad jų tvarkyme gali būti nepaisoma aplinkos ekologinio stabilumo išsaugojimo ir gerinimo, kokybiškos žmonių gyvenamosios aplinkos, subalansuotos kraštovaizdžio struktūros formavimo tikslų. Šiuo atveju vienas iš svarbiausių uždavinių yra pilnavertės žaliųjų plotų sistemos suformavimas ir tolimesnis vystymas, kraštovaizdžio natūralumą atkuriančių elementų gražinimas ir gausinimas (plačiau žiūrėti 4.4 teksto poskyryje).

4.5.1 lentelė. Gamtinio karkaso teritorijos ir jų tvarkymo kryptys Visagino mieste ir jo apylinkėse

Gamtinio karkaso sudėtinės dalys ir jų tvarkymo kryptys	Plotas (nagrinėjamos teritorijos ribose)	%
GEOEKOLOGINĖS TAKOSKYROS	1679,1	100
1. Išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis (T1)	490,1	29,2
2. Palaikomas ir stiprinamas esamas kraštovaizdžio pobūdis ir natūralumas (T2)	774,2	46,1
3. Gražinami ir gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai (T3)	60,5	3,6
4. Pažeistos gamtinio karkaso teritorijos	354,3	21,1
VISAS GK	1679,1	100

Gamtinio karkaso teritorijos, kaip miesto bendrosios erdvinės struktūros dalis, nustato svarbiausius teritorinius gamtinio kraštovaizdžio išsaugojimo prioritetus, būtinus bendrajai ekologinei pusiausvyrai palaikyti. Gana sudėtinga šią nuostatą realizuoti ekologinio stabilizavimo ir urbanistinio vystymo teritorijų sankirtos zonose. Visagino miesto atveju formuojasi būtent tokia kontraversinė situacija - į skiriamą tarptautinės svarbos geoekologinę takoskyrą patenka visa miesto teritorija (esamose ir projektuojamose ribose). Vienintelis tokio konflikto sprendimo kelias yra kraštotvarkinio kompromiso ir konsensuso paieškos, įvertinančios abi interesų grupes.

4.6. Gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsauga

Bendrają šalies teritorijos gamtinio kraštovaizdžio įvairovės (jo geogenetinio fondo) apsaugos sistemą užtikrina specialus, pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą įsteigtų instituciškai (turinčių administraciją) ir neinstituciškai organizuotų konservacinės apsaugos prioriteto (išsaugančių)¹ bei kompleksinių² saugomų teritorijų tinklas.

Visagino miesto ribose (tame tarpe projektuojamose) nėra gamtinio kraštovaizdžio įvairovės apsaugą vykdančių konservacinės apsaugos prioriteto teritorijų, tame tarpe nėra įsteigtų vietinio lygmens - savivaldybės saugomų draustinių ar gamtinio kraštovaizdžio objektų. Artimiausia saugoma teritorija yra prie vakarinės miesto ribos besišliejantis *Smalvos* kraštovaizdžio draustinis (Ignalinos ir Zarasų raj. sav.).

Įvertinant esamą situaciją, bendrasis planas akcentuoja teritorijų paieškų vietinio lygmens - savivaldybės saugomų draustinių steigimui tikslingumą. Visagino miesto

¹ *Konservacinės apsaugos prioriteto (išsaugančios) teritorijos* – teritorijos, kuriose saugomi unikalūs arba tipiški gamtinio ir (ar) kultūrinio kraštovaizdžio kompleksai bei objektai ir biologinė įvairovė.

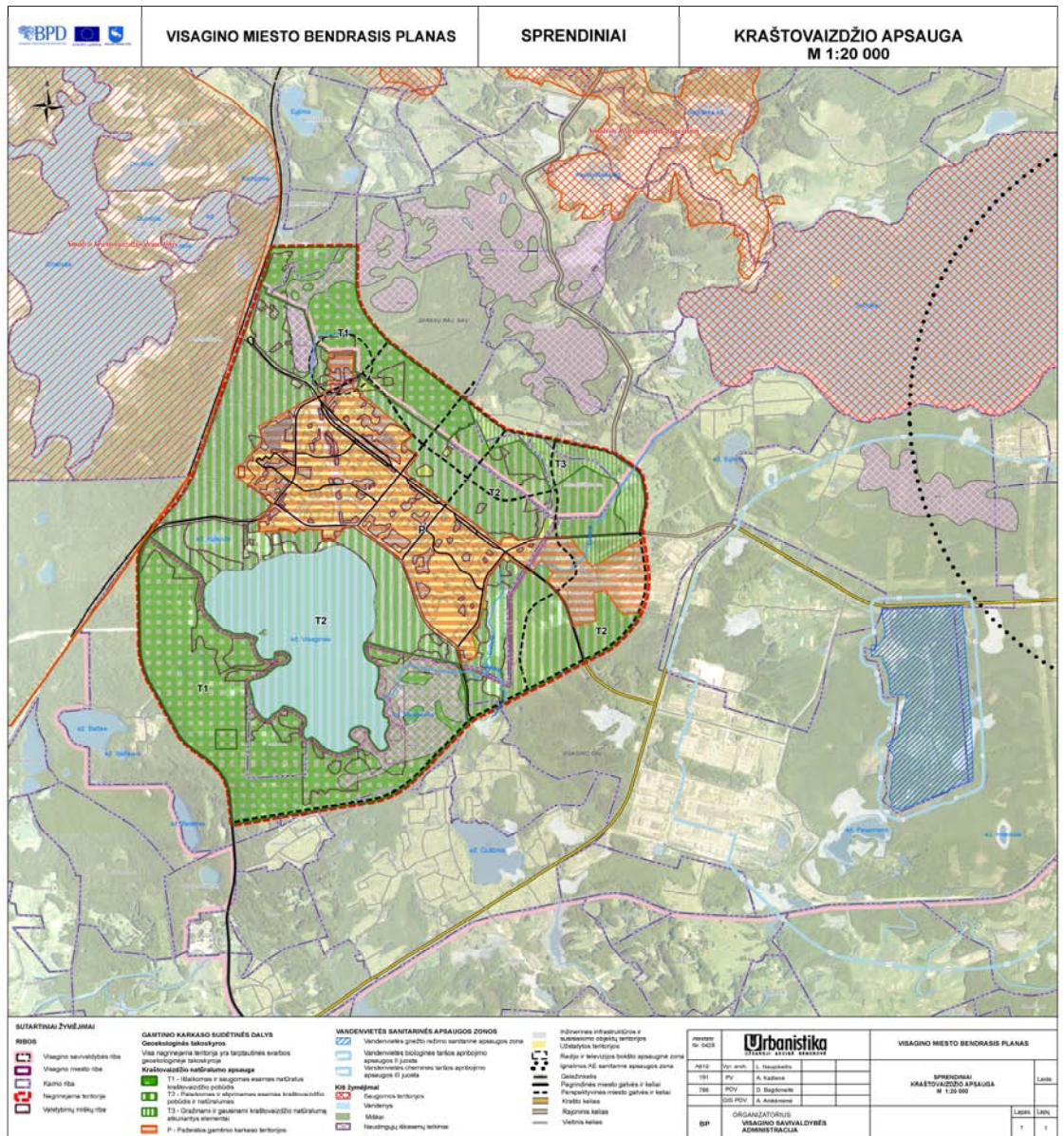
² *Kompleksinės saugomos teritorijos* – gamtiniu ir (ar) kultūriniu vientisumu pasižyminčios teritorijos, kuriose pagal bendrą apsaugos, tvarkymo ir naudojimo programą sujungiamos įvairių apsaugos kryptų prioriteto, taip pat rekreacinės ir ūkinės zonos.

savivaldybės bendrajame plane neteikiami pasiūlymai dėl naujų saugomų teritorijų ar objektų steigimo. Tai būtų specialaus aplinkosauginio planavimo dokumentų tikslas.

Bendrąją šalies teritorijos biologinės įvairovės (genetinio fondo) apsaugos sistemą užtikrina speciali pagal LR Saugomų teritorijų įstatymą įsteigtą saugomų teritorijų sistema bei su ja koordinuojamas ir jai subordinuojamas pagal Europos Sąjungos paukščių (EEC 79/409) ir buveinių (EEC 92/43) Direktyvas pradėtas formuoti europinę biologinę svarbą turinčių *Natura 2000* teritorijų tinklas.

Visagino miesto ribose (tame tarpe projektuojamose) nėra nustatytų europinę biologinę svarbą turinčių buveinių ar paukščių apsaugai svarbių *Natura 2000* teritorijų. Artimiausia biologinės įvairovės išsaugojimo požiūriu svarbi teritorija yra gerokai nutolusi nuo miesto (tiesiogiai ribojasi su Visagino savivaldybės teritorija jos šiaurinėje dalyje). Tai paukščių ir buveinių apsaugai svarbi teritorija - Drūkšių ežeras, kuriame aptinkama europinės svarbos saugoma paukščių rūšis (didieji baubliai) bei laukinės gyvūnijos rūšis (ūdra). Drūkšių ežeras yra įtrauktas į vyriausybės patvirtintus sąrašus, skirtus pateikti Europos komisijai (Ž. 2004, Nr.55 –1899; 2005, Nr. 105 – 3908).

Miesto teritorijoje ir apylinkėse vykstantys procesai nuolat daro tiesioginę ir netiesioginę žalą išlikusioms natūralioms bei pusiau natūralioms teritorijoms, todėl reikalingi išsamūs biologinės įvairovės tyrimai, kurių metu būtų išaiškintos gamtosauginiu požiūriu vertingos neužstatytos miesto erdvės, tame tarpe miesto plėtros interesų zonose, pateiktos jų apsaugos rekomendacijos. Biologinės įvairovės apsaugos plėtojimo pagrindimas reikalauja gana detalių, miesto bendrojo plano rengimo užduotims nepriklausančių, teritorijos botaninių bei zoologinių tyrimų ir jo apimtyje negali būti įvykdomas.

4.7. Nekilnojamas kultūros paveldas

Bendroji charakteristika

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektų tipologija, kultūrinės vertės požymiai ir sklaida teritorijoje yra sąlygoti gamtos sąlygų ir istorinės raidos ypatumų. Visagino miesto ir Visagino savivaldybės teritorija yra kalvotoje moreninėje ežeringoje aukštumoje, kuriai būdingas kalvotumas, raižytas reljefas [1].

Visagino miesto teritorija yra istorinėse sėlių žemėse. Pirmieji gyventojai čia įsikūrė dar akmens amžiuje. Gamtinės sąlygos buvo palankios kurtis gyvenvietėms, tačiau dėl nuolatinių karų teritorija buvo apgyvendinta retai.

Sovietiniame laikotarpyje pastatytas miestas pakeitė susiklosčiusią vietos tradicinę agrarinę gyvenseną. Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai nebuvo integruoti į naująją erdvių ir funkcijų struktūrą.

Nekilnojamojo kultūros paveldo objektai

Nekilnojamų kultūros vertybių registre nėra įregistruota Visagino miesto teritorijoje esančių kultūros paveldo objektų [2].

Literatūroje [3] minimi šie kultūros paveldo objektai:

- Visagino pilkapiai (su X amžiaus griautiniais kapais, buvo AR-191, 0,5 km į rytus nuo kelio Visagina-Lapušiškės, 94 miško kvartalas). Išbraukti iš Kultūros paminklų sąrašo kultūros ministerijos kolegijos 1977-02-22 nutarimu Nr.14 (Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas. – V.,1977, p.69). “Tarybų Lietuvos enciklopedija” (T.4, p.54. – Vilnius, 1988) mini, kad į p. r. nuo Sniečkaus (dabar Visaginas), miške, išlikę 4 suardyti pilkapiai su akmenų vainikais.
- Visaginos kaimo senosios kapinės. Dabar Kosmoso gatvė (mokama automobilių stovėjimo aikštelė). Kraštotyrinėje medžiagoje vadinamos senosiomis Paliaudanės kaimo kapinėmis.
- Visagino piliakalnis.
- Visagino Kosmoso ir Taikos gatvių sankryžoje 1990 m. perlaidoti trys sovietų kariai iš Zarasų rajono (kraštotyrinėje medžiagoje – iš Liaudėnų kaimo 1984 metais perkelti keturių karių palaikai).

Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Visagino miesto ir savivaldybės teritorija skiriama didelio problemiško arealui [4].

Šaltiniai

1. Basalykas A. Lietuvos TSR kraštovaizdis. Vilnius: Mokslas, 1977.
2. Kultūros paveldo centro Kultūros vertybių registrų informacinė sistema “Voruta”, <http://195.182.67.68/registrai/>.
3. Gaidės ir Rimšės apylinkės. – V., Vaga, 1969; Lietuvos TSR kultūros paminklų sąrašas. – V.,1977, p.69; Tarybų Lietuvos enciklopedija.T.4, p.54. – Vilnius, 1988.
4. Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimas Nr. IX-1154 „Dėl LR teritorijos bendrojo plano“, Vilnius. Valstybės žinios, 2002, Nr.110-4852.

4.8. Aukštybiniai pastatai

Bendrosios nuostatos

Visagino miesto aukštybinių pastatų išdėstymas parengtas kaip sudėtinė Šiaulių miesto bendrojo plano dalis vadovaujantis Aukštybinių pastatų išdėstymo specialiųjų planų rengimo taisyklėmis (toliau – Taisyklės) patvirtintomis LR Aplinkos ministro 2004 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. D1-246.

Aukštybinių pastatų išdėstymo bendrojo plano dalyje reglamentuojamas tik aukštybinių pastatų išdėstymas, t.y. išdėstymas statinių, kurių aukštis nuo žemės paviršiaus altitudės iki pastato stogo konstrukcijos aukščiausio taško yra lygus ar viršija 30 m. (Taisyklės; Pagrindinės sąvokos; II skyrius 6.2 punktas).

Susiformavusios įvairios Visagino miesto dalys yra skirtingų dviejų tipų miestovaizdžių mozaika. Vienus miestovaizdžius formuoja gamtiniai elementai (miškai, žaliosios jungtys ir artimiausios aplinkos želdiniai), kitus – pagal vieną projektą pastatyti 5-9 aukštų gyvenamųjų rajonų morfotipas² su privaloma socialine ir aptarnavimo infrastruktūra. Istorinio kultūrinio paveldo (senamiestis, istoriniai priemiesčiai) Visagino savivaldybėje nėra.

Principinė bendrojo plano nuostata – esamos planinės erdvinės struktūros išsaugojimas užtikrinant pirminio vizualinio įvaizdžio stabilumą. Sukurtų miestovaizdžių sudarymo pagrindas yra planinės ir erdvinės struktūros bei gamtinės morfostruktūros ypatumai, o įvertinant faktą, kad miestas buvo užstatomas planingai laikantis projekto, kuriame jau buvo išskirtos vertikalios³ dominantės. Miesto erdvinėje kompozijoje buvo kuriamas iš vidaus akcentuojamas vizualinio įvaizdžio modelis. Iš visų akščiau numatytų aukštybinių akcentų šiuo metu mieste patatyti keli (prie Taikos pr. ir savivaldybės pastato). Paskendusio miškuose miesto ryškesnis iš tolo suvokiamas siluetas⁴ nebuvo formuojamas.

Aukštybinių pastatų išdėstymo sprendiniai

1) Konceptijos laikotarpyje (iki 2018 metų) naujų aukštybinių pastatų statyba numatoma realizuojant pirminį miesto užstatymo projektą. Naujos vietos aukštybiniams pastatams neskiriamos.

2) Sprendinių laikotarpyje aukštybinių pastatų statyba nenumatoma. Išimties tvarka, esant ypatingai urbanistinei situacijai, galima aukštybinių pastatų statyba planuojamo miesto centro teritorijoje.

¹ *Aukštybinis pastatas* – statinys, kurio aukštis nuo žemės paviršiaus altitudės iki pastato stogo konstrukcijos aukščiausio taško yra lygus ar viršija 30 m.

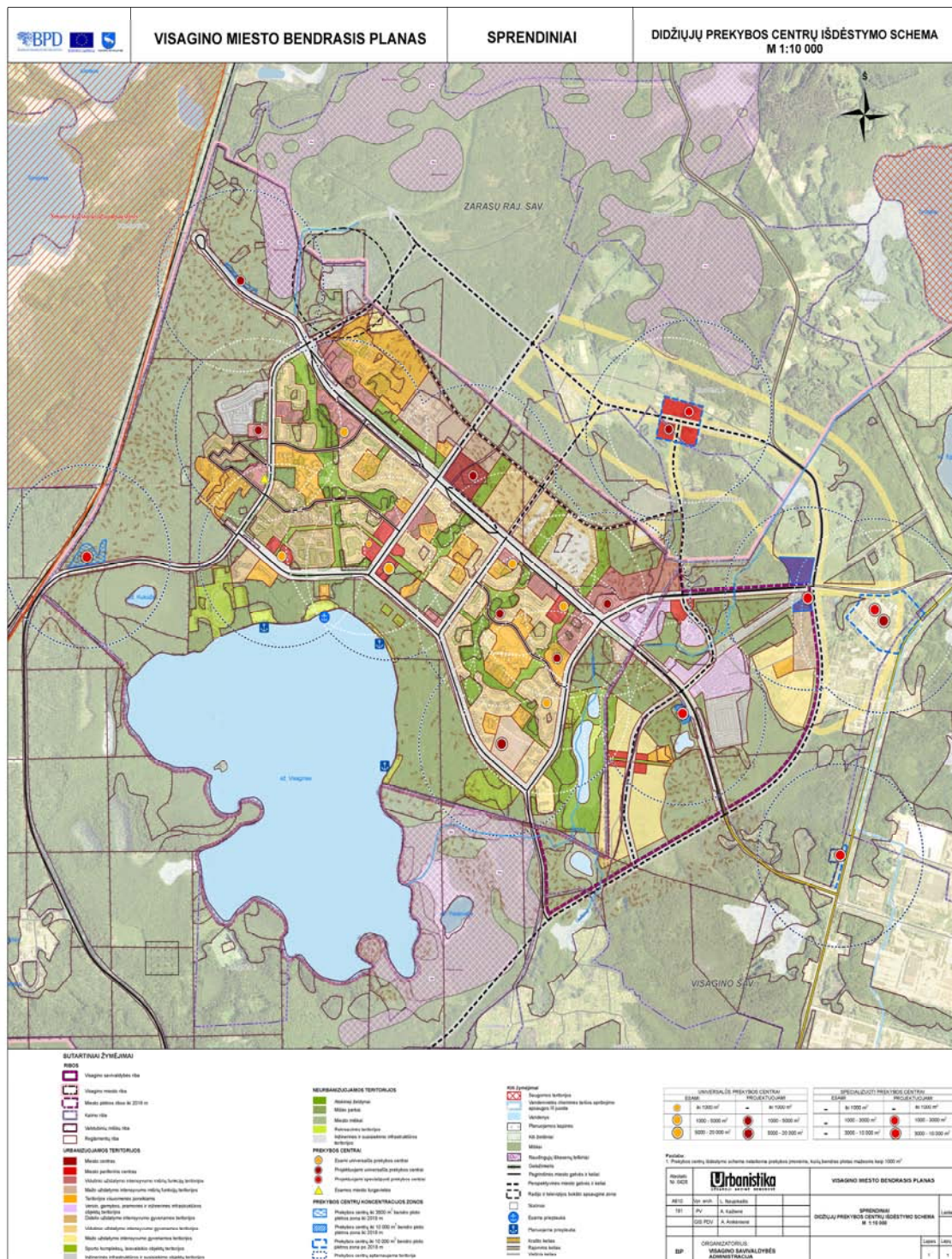
² *Morfologinis tipas (morfotipas)* – teritorijos užstatymo tipus arba planavimo principus apibūdinantis terminas (morfologija – mokslas apie organizmų formą ir sandarą). Kvartalų, sklypų užstatymo pobūdis – perimetris, posesijinis, laisvas, mišrus ir kt.

³ *Vertikali dominantė* – semantizuojantis urbanistinę ar gamtinę struktūrą, iškilęs ne mažiau kaip 1½ karto virš vidutinio užstatymo fono statinys.

⁴ *Siluetas* – tolimas kontūrinis užstatymo ar gamtinių elementų vaizdas dangaus skliauto fone.

4.9. Didieji prekybos centrai

5. SOCIALINĖ APLINKA

5. SOCIALINĖ APLINKA

Bendrosios nuostatos

Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrasis planas numato Lietuvos ir įvairių jos teritorinių lygmenų darnų vystymąsi. Vėliau darnios plėtros principai ir šalies perspektyva buvo konkretizuoti Lietuvos Vyriausybės 2003 m. patvirtintoje Lietuvos darnaus vystymosi strategijoje, kurioje suformuluotas svarbus pagrindinis uždavinys – pagal ekonominio ir socialinio vystymosi, išteklių naudojimo efektyvumo rodiklius iki 2020 metų pasiekti esamą ES vidurkį.

Rengiant sprendinius, buvo prisilaikoma nuostatos, kad perspektyvinė miesto raida tiesiogiai susijusi su šalyje vykstančiais procesais, su pokyčiais bendroje ES ekonominėje bei socialinėje erdvėje. Didelę įtaką plėtrai turės sparčiai besiformuojantys poreikiai, susiję su aukštesniais gyvenamosios aplinkos kokybės standartais bei su naujomis šiuolaikinės miesto architektūros tendencijomis.

Įvertinta tai, kad stiprų impulsą miesto plėtrai suteiks didesni finansiniai ištekliai, kurių dalis gaunama iš ES struktūrinių fondų, kita dalis didėja dėl spartesnio šalies ekonomikos augimo. Miesto ateitį lems ir globalinių procesų vyksmas bei gimstančios naujos žmonijos vystymosi paradigmos.

Pagrindiniai baziniai veiksniai, kurie skatins pokyčius, lems urbanistinius procesus Visagino mieste bei formuos teritorinius sprendimus yra:

- miesto demografinių procesų kitimo tendencijos, iš kurių svarbiausios yra gyventojų skaičiaus gyventojų struktūros kitimas;
- miesto ekonomikos augimas ir jo konkurencingumas šalyje;
- nauja socialinė erdvė.

Miesto erdvinės struktūros modeliavimai tai sutvarkymas esamų ir komponavimas naujų erdvių, kurios tarp savęs būtų organiškai susietos. Urbanistinius sprendimus ir miesto plėtrą lemiantys ekonominiai ir socialiniai veiksniai yra:

- transporto infrastruktūra, kokybė ir jos plėtra;
- inžinerinė infrastruktūra, jos plėtra bei kokybė;
- socialinė infrastruktūra, jos pakankamumas ir plėtra;
- ekonominis miesto potencialas ir perspektyvos;
- turizmo ir rekreacijos infrastruktūra, kokybė ir plėtra.

Pagrindinis sprendinių tikslas – sudaryti sąlygas mieste nuolat gerinti gyventojų gyvenimo kokybę.

Lietuvos Bendrajame plane nurodyta, kad Visaginas turi plėstis kaip administracinis, branduolinės energetikos, pramonės, logistikos, paslaugų gyventojams ir verslui centras, didelį potencialą turintis regioninės plėtros ekonomikos subcentras.

Miesto perspektyvinės raidos koncepcijai rengti naudotasi Lietuvos Respublikos vyriausybės ir ministerijų parengtais planavimo dokumentais, nacionaline Lisabonos strategijos įgyvendinimo programa bei Statistikos departamento 2004 metais paskelbta Lietuvos gyventojų skaičiaus prognoze 2005 – 2030 metams.

A.Lapėno individuali įmonė, 2008

Socialinės aplinkos bendrieji tinklai

- sudaryti sąlygas žmogiškajam ir socialiniam kapitalui ugdyti, plečiant mokymo, švietimo bei socialinių institucijų tinklą;
- gerinti gyvenamojo fondo kokybę, skatinant individualių namų statybą naujose teritorijose ir užstatant esančias urbanistines tuštumas;
- plėsti kultūros įstaigų tinklą, didinant kultūros paslaugų prieinamumą gyventojams;
- išsaugoti ir plėtoti rekreacines zonas, išlaikant miesto savitumą ir patrauklumą, bei užtikrinant gyventojams geras poilsio ir gyvenimo sąlygas;
- tolygiai plėtoti sveikatos paslaugų įstaigų tinklą, gerinant gyventojų gyvenimo kokybę;
- numatyti pakankamą kitų socialinių paslaugų įstaigų plėtrą miesto teritorijoje, užtikrinant gyventojų fizinį ir dvasinį saugumą.
- derinti gyvenamųjų rajonų teritorijų planavimą, kuriant patogias gyvenamąsias erdves.

5.1. Demografinės raida

Per penkmetį, t.y. 2000 – 2005 metų laikotarpiu gyventojų skaičius Visagino mieste sumažėjo 1570 žmonių, arba 5,47 proc. Vidutiniškai šalyje per tą patį laikotarpį gyventojų skaičius sumažėjo 2,50 proc., kituose Lietuvos didžiuosiuose miestuose padėtis nedaug skiriasi.

Prognozuojant pateikiami du galimi Visagino miesto ekonomikos plėtros scenarijai - optimistinis ir pesimistinis variantai, papildomai įvertintas daugiausia tikėtinas vidutinis miesto plėtros scenarijus.

- optimistinis, pagal kurį tikėtina, kad dėl sėkmingos miesto ekonomikos plėtros gyventojų skaičius iki 2028 metų padidės 3,13 proc.
- pesimistinis, pagal kurį tikėtina, kad miesto plėtra nevyks ir iki 2028 metų gyventojų skaičius mažės 22,6 proc.

Tikėtinos pagrindinių demografinių procesų prielaidos

Atlikdami Visagino miesto savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozes, išskirti sekantys pagrindiniai gyventojų skaičiaus kitimo veiksniai: gimstamumas; mirtingumas; migracija.

Prognozėms skaičiuoti priimtose tikėtinos pagrindinių demografinių procesų prielaidos pagal Lietuvos prognozinės tendencijas, nes dauguma Visagino ekonominių ir socialinių rodiklių yra artimi Lietuvos vidutiniams dydžiams, papildomai įvertinama AE statybos galimybė.

Gimstamumas

Prognozuojama, kad maždaug po 10 metų gimstamumas šalyje gali didėti dėl taip vadinamo kompensacinio proceso, kai didėja gimdančių motinų vidutinis amžius. Toks procesas prieš dvidešimt metų buvo stebimas Šiaurės Europoje, vėliau kitose ES šalyse. Tyrimai Vakarų šalyse rodo, kad dabartinį gimstamumo mažėjimą lemia tai, kad sutampa žemi vyresnių moterų gimstamumo rodikliai, ir žemi jaunų moterų gimdymo rodikliai dėl gimdymų atidėjimų vėlesniam laikui. Prognozuojant gimstamumo pokyčius, remiamasi

A.Lapėno individuali įmonė, 2008

prielaidomis (Lietuvos gyventojų skaičiaus prognozės 2005-2030 m. Lietuvos Respublikos statistikos departamentas. Vilnius, 2004, 9p.):

- gerėjant ekonominei situacijai, tikėtinas nedidelis gimstamumo didėjimas;
- iki 2018 metų tikėtinas gimstamumo rodiklis – 1,65;
- nuo 2028 metų gimstamumo rodiklis padidės iki 1,9.
- pagal optimistinį variantą gimstamumas didės sparčiau, pagal pesimistinį – gimstamumo didėjimas nežymus.

Visagino mieste 100 darbingų asmenų teko 33,5 vaiko, prognozuojama, kad gali sumažėti per pirmuosius dešimt metų iki 30 – 31 vaiko.

Mirtingumas

Sudarant mirtingumo prognozę visas dėmesys buvo skiriamas į tolimesnę ateitį (pradedant 2010 metais), todėl Visagino miesto pradinė populiacija buvo formuojama iš praėjusių 5 metų (apskaičiavus jų vidurkius) duomenų.

Mirtingumo lygis lemia vidutinę gyvenimo trukmę. Paskutiniaisiais metais ji didėjo, bet palyginti su ES šalimis, mūsų šalies moterų tikėtina vidutinė gyvenimo trukmė mažesnė beveik keturiais metais, vyrų – devyneriais. Vidutinė gyvenimo trukmė Lietuvoje 2004 metais buvo 72,06 metai, ES – 79,08 metai. Pagal Lietuvos gyventojų skaičiaus prognozę numatomas mirtingumo mažėjimas, kuris siejamas su ekonomikos plėtra, su geresne socialine aplinka bei sveikos gyvensenos būdo formavimu. Dėl to gyventojų amžiaus vidurkis pamažu artės prie ES vidurkio. Lietuvos parengtoje programoje dėl Lisabonos strategijos įgyvendinimo numatyta, kad 2010 metais vidutinė gyvenimo trukmė turėtų sudaryti 73 metus. Dėl anksčiau išvardytų veiksnių didės pensinio amžiaus žmonių dalis. Jei 2001 metais . šimtui 15-59 metų amžiaus gyventojų teko išlaikyti 30 senyvo amžiaus žmonių, tai 2030 metais prognozuojama kad šis skaičius padidės iki 48.

2018 metais prognozuojama, kad pagal vidutinį variantą, šis skaičius padidės iki 38,8, o 2028 metais –41,2.

Migracija

Prognozėse iki 2030 metų numatyta, kad iki 2010 metų emigracijos mastai bus gana stabilūs, didžiausią išvykstančiųjų dalį sudarys jauni žmonės. Vėliau tikėtina, kad emigracija dėl ekonomikos plėtros, geresnių ekonominių ir socialinių sąlygų turėtų mažėti, nes dabartinė ekonominė migracija yra susieta su teritoriniais darbo užmokesčio skirtumais. Augant ekonomikai ir didėjant atlyginimams, traukos centrai keisis.

Įvertinta, kad gyventojų skaičiaus didėjimas mieste sietinas ir vidine migracija bei ateityje neišvengiamai spartėjančia imigracija.

Visagino miesto savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozės iki 2028 m.

Parengti scenarijai pateikė galimus Visagino miesto savivaldybės gyventojų skaičiaus kitimo intervalus. Ankstesnės t.y. nuo 1999 iki 2006 metų pagrindinių demografinių procesų kitimo tendencijos bei interviu pagalba sukaupiti duomenys, bei atliktos Lietuvos gyventojų skaičiaus ateities prognozės leido konstatuoti, kad vidutinis Visagino miesto savivaldybės gyventojų skaičiaus scenarijus yra arčiausiai tikrovės, turint omenyje praeities ir ateities žinomus, bei numatomus įvykius galinčius vienaip ar kitaip veikti arba įtakoti pagrindinius gyventojų skaičiaus veiksnius.

A.Lapėno individuali įmonė, 2008

Nedidelis gyventojų mažėjimas vyks nuolat. Spartaus pažangių technologijų vystymosi ir specifinių žmonių poreikių dėka išryškės inovacijų poreikis, kuris efektyviausiai bus realizuojamas didžiuosiuose miestuose. Didės žmonių sklaida, žmonės įgyja erdvesnius butus, didės namų statyba priemiestiniuose rajonuose.

Pagal naujausias prognozes 2050 m. ES šalyse darbingo amžiaus (15-64 m.) gyventojų bus 18 proc. mažiau nei 2000 metais, o vyresnių kaip 65 metų amžiaus gyventojų padaugės 60 proc.

Visagino miesto gyventojų skaičiaus prognozės scenarijai bus apskaičiuoti rengiamame Ignalinos AE regiono teritorijos bendrajame plane.

Būtina įvertinti tai, kad tikslesnei Visagino miesto savivaldybės gyventojų skaičiaus prognozei iki 2028 m., reikėtų nuolat stebėti Lietuvoje vykstančius ekonominius procesus ir kitus gyventojų skaičiui įtaką turinčius veiksniai, kurių dabar neįmanoma numatyti. Pakartotinis gyventojų skaičiaus prognozėms reikalingų duomenų atnaujinimas, papildymas bei atitinkamų metų pačių prognozių palyginimas leistų optimaliai sumažinti tikimybinį periodą ir duoti maksimalių rezultatų.

5.1.1. lentelė. Visagino miesto gyventojų skaičiaus prognozė /tūkst./

metai	bendras	0-15		15-59		pensinio	
2004	28,77	4,76		21,29		2,76	
2005	28,68	4,35		21,58		2,79	
2006	28,62	4,04	4,04	21,76	21,76	2,82	2,82
Optimistinis							
2018	30,57	3,8	4,0	22,8	23,27	3,4	3,2
2028	29,20	4,3	4,6	20,4	21,00	3,2	3,6
Tikėtinas							
2018	26,92	3,68	3,80	19,01	20,02	2,97	3,1
2028	25,55	3,49	3,65	17,9	18,40	3,26	3,5
Pesimistinis							
2018	23,27	3,61	3,72	16,11	16,52	2,96	3,03
2028	21,91	3,02	3,12	13,84	15,49	3,10	3,3

5.2. Socialinės infrastruktūros sprendiniai

Kultūros ir sporto infrastruktūros plėtra

Mieste tikėtina spartesnė kultūros ir sporto infrastruktūros plėtra. Tai labiausiai susiję su kintančiomis žmonių nuostatomis, kai vis daugiau dėmesio skiriama poilsui ir laisvalaikiui. Ateityje didės poreikis kultūros paslaugoms, daugiau dėmesio bus skiriama sveikai gyvensenai bei fiziniam aktyvumui didinti. Pagal dabar surinktus duomenis vidurinėse mokyklose tik 10 proc. mergaičių ir 20 proc. berniukų būdingas sveikatą stiprinantis fizinis aktyvumas. Esančios sporto salės perpildytos. Mažas skaičius sportuojančiųjų vyresnio amžiaus asmenų.

5.2.1 lentelė. Kultūros ir sporto infrastruktūros plėtra

	Esamas		Norma	Prognozė /papildomai/
	bendras	tenka 1000 gyv.	1000 gyv.	
Kultūros centrai, vietų skaičius	1100	28,4	15,0	1 objektas
Koncertinės salės, vietų skaičius	-	-	4,0	1 objektas
Kino teatrai, vietų skaičius	120	4,2	10	1 objektas
Galerijos ir muziejai, plotas kv. m.	140	5,0	-	
Bibliotekos, vietų skaičius	1880	67,0	-	
Sporto salės, kv. m.	1600	57,14	80	1 bendramie- stinis objektas
Sporto klubai, kv. m.	-			
Švietimo įstaigų sporto salės, kv.m.	2990		-	
Stadionai, ha	3,95	0,14	0,3	1 objektas
Uždari baseinai, kv. m.	1012	36	5	
Irkavimo bazė, kv. m.	100	3,4		1 objektas

Prognozuojamos kultūros ir sporto įstaigų infrastruktūros plėtros kryptys:

- visame mieste siūloma plėtoti sporto klubų ir centrų tinklą, kad sudaryti lygias galimybes sportuoti visų rajonų gyventojams;
- atnaujinti ir renovuoti turimą sporto ir kultūros bazę;
- modernizuoti sporto bazines švietimo įstaigose.

Švietimo ir mokslo infrastruktūra

Švietimas turi didinti gyventojų užimtumą, skatinti šalies ūkio modernizavimą ir užtikrinti jo plėtrą.

Mokinių skaičiaus prognozė 2005–2013 metams. Šiaulių miesto mokinių skaičiaus prognozė iki 2012–2013 m. m. buvo atlikta taikant patobulintą Vilniaus Matematikos ir informatikos instituto mokslininkų parengtą metodiką.

Tikėtina, kad po 2015 metų gimstamumas stabilizuosis.

5.2.2. lentelė. Mokinių skaičiaus prognozė iki 2012-2013 m.

Mokslo metai	2007 - 2008	2008 - 2009	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013
Mokinių skaičius	3333	2950	2750	2600	2500	2450

Šaltinis: Visagino miesto savivaldybės švietimo ir kultūros skyriaus informacija.

Miesto teritorijoje bendro lavinimo ir ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius planuojamas mažinti, nes jau dabar mokyklų mokinių skaičius mažesnis už normatyvinį apkrovimą (800 mokinių), vietų skaičius darželiuose yra pakankamas.

Miesto mokymo ir švietimo įstaigų tinklas mieste yra išplėtotas, būtina tęsti turimos bazės optimizavimą ir modernizavimą. Nauji švietimo objektai gali atsirasti atokiau ir prie Visagino miesto prijungiamose teritorijose.

Švietimo objektų plėtros poreikių tenkinimui kiekvieno tvarkomojo rajono teritorijos struktūroje yra išskirtas minimalus visuomeninės teritorijos rodiklis procentine išraiška nuo rajono teritorijos ploto.

5.2.3 lentelė. Įstaigų plėtros prognozės

	Esamas		Norma
	bendras	tenka 1000 gyv.	
Mokyklos, vietų skaičius	5500	194	160

Švietimo objektų infrastruktūros objektų poreikio skaičiavimas:

- 1000 gyventojų – 160 vietų bendro lavinimo įstaigose. Optimalus mokyklos dydis – 800 vietų. Mokyklos sklypo dydis -3,2 ha. Sklypo ploto norma 1 vaikui – 40 kv.m.
- 1000 gyventojų – 70 vietų ikimokyklinio lavinimo įstaigose. Optimalus įstaigos dydis – 180 vietų. Įstaigos sklypo dydis -0,6 ha. Sklypo ploto norma 1 vaikui – 30 kv.m.

Pasiekiamumo spindulys:

- Bendro lavinimo įstaigos – 800 -1000 m

Lietuva pagal tarptautinį standartizuotą išsilavinimo kvalifikacijų lygį neatitinka ES šalyse esančio mokymosi visą gyvenimą lygio. 2004 metais mokymuose dalyvavo 6,5 proc. gyventojų, o ES (25) vidurkis yra 9,4. Tikėtina, kad mieste didės mokymo ir švietimo centrų skaičius, bus plėtojama atvira informavimo, konsultavimo ir orientavimo sistema. Nacionalinėje Lisabonos programoje numatyta plėtosi profesinio mokymo ir konsultavimo programas mažai išsilavinusiems žmonėms.

Švietimo, mokslo, kultūros infrastruktūros plėtojimo plotmėje Visagino mieste siūloma padidinti aprūpinimą švietimo įstaigomis. Siūloma įsteigti neuniversitetinę mokyklą, siekiant optimizuoti profesinio rengimo tinklą ir norint sudaryti galimybes jaunimui ir suaugusiems įgyti specialybę. Neuniversitetinės mokyklos profilį reikia susieti su ŠR regiono ūkio vystymosi tendencijomis. Universitetinei mokyklai rezervuojama teritorija vakarinėje miesto dalyje šalia Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centro bazės.

Sveikatos ir socialinės rūpybos infrastruktūra

19. Pasaulio sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis 2004 metais ES šalyse 100000 gyventojų tenka 600 stacionaro lovų skaičius, Lietuvoje – 845. Nacionalinėje Lietuvos Lisabonos strategijos programoje numatyta lovų skaičių iki 2010 metų sumažinti iki 700 lovų.

Gydytojų skaičius 100000 gyv. Lietuvoje 397, ES – 359.

5.2.4 lentelė. Sveikatos įstaigų infrastruktūros plėtros prognozės

	Esamas		Norma	Prognozė
	bendras	tenka 100000 gyv.	tenka 100000 gyv.	
Gydytojų skaičius	96	336	370	110
Lovų skaičius	159	557	700	160

Siūlomos sveikatos priežiūros infrastruktūros plėtros kryptys:

- antrinio lygio sveikatos priežiūros įstaigų infrastruktūros plėtra pagal Sveikatos apsaugos strategiją neprognozuojama, bet būtina renovuoti ir modernizuoti esamą materialinę bazę;
- užtikrinti pirminio sveikatos apsaugos lygio infrastruktūros tinklo teritorinį bei socialinį prieinamumą, nes šiuo metu bendrosios praktikos gydytojų kabinetai ir pirminio lygio sveikatos priežiūros centras yra įsisteigęs tik ligoninės miestelyje.
- atsižvelgiant į planuojamų teritorijų socialinės sandaros specifiką pagal poreikį turi būti plėtojama socialinių paslaugų infrastruktūra: laikino gyvenimo įstaigos, pensionatai, dienos globos centrai, socialinės rehabilitacijos tarnybos. Socialinių paslaugų objektų plėtros poreikių tenkinimui kiekvieno tvarkomojo rajono teritorijos struktūroje yra išskirtas minimalus visuomeninės teritorijos rodiklis procentine išraiška nuo rajono teritorijos ploto.

5.3. Gyvenamas fondas

Gyventojų skaičiaus pokytis mieste ir ekonomikos lygio augimas yra bazinės teritorijų plėtrą lemiančios jėgos. Šie procesai skatina urbanizacijos vystymąsi, gyvenamojo fondo plėtrą.

Gyvenamojo fondo plėtros prognozė

Rengiant miesto bendrąjį planą, numatomos miesto plėtros teritorijos ir jų užimamas plotas, nes poreikis naujam gyvenamajam būstui augs sparčiai. Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrajame plane numatyta, kad 2020 m. vienam gyventojui bendrojo naudingo ploto miestuose vidutiniškai teks 26,0 kv. m. Visagino mieste pagal vidutinį plėtros scenarijų prognozuojama, kad 2028 m. gyvenamasis plotas vidutiniškai vienam gyventojui padidės iki 30,0 kv.m (apie 40 proc.).

Optimistiniu scenarijumi numatyta pasiekti 50 proc. dabartinio ES šalių vidurkio - 33 kv. m. Vidutinis buto plotas 2005 m. Visagino mieste sudarė 61,5 kv. m., naujai pastatytų butų nėra. Prognozuojama, kad 2018 m. naujai statomo būsto vidutinis plotas sudarys 120 kv.m, nes gyventojų apklausa parodė, kad tai yra paklausiausi namai. Prioritetas teikiamas mažaaukščių vienbučių ir dvibučių namų statybai.

Priimtas išskaidytos miesto plėtros variantas, todėl skaičiuojant teritorijų poreikį gyvenamojo fondo prieaugiui, jis priimamas už pagrindą.

Šiuo metu vienbučių namų mieste nėra. Visagino mieste tikėtina išskaidyta plėtra, todėl yra potenciali galimybė vykdyti gyvenamųjų namų statybą naujose teritorijose, kuriose vyks vienbutė mažaaukštė statyba, ir tik miesto urbanistinėse tuštumuose planuojama daugiabučių namų statyba.

A.Lapėno individuali įmonė, 2008

5.3.1. lentelė. Gyvenamojo fondo plėtros alternatyvos ir priaugio prognozė

Plėtros variantai	Naujos statybos santykis (proc.)		Gyvenamojo ploto prieuagis (tūkst. kv.m.), 2027 m.			
			Pagal pesimistinį scenarijų		Pagal optimistinį scenarijų	
			1393		179,3	
	Vienbutė mažaukštė	Daugiabutė	Vienbutė mažaukštė	Daugiabutė	Vienbutė mažaukštė	Daugiabutė /tūkst. m ² /
Koncentruota plėtra	30	70	750	-	700	208,3
Išskaidyta plėtra	10	90	750 namų	-	900 namų	179,3

6. EKONOMINĖ APLINKA

6. EKONOMINĖS APLINKA

Bendrosios nuostatos

Miesto ekonomikos plėtrą lems ES ir Lietuvos ekonominė politika bei miesto verslo konkurencingumas. Visagino miesto ekonomikos plėtra prognozuojama pagal atskiras ūkio šakas, nes bendrasis vidaus produktas miestams neskaičiuojamas. Ekonominio išsivystymo lygis skaičiuojamas trimis variantais.

Optimistinis

Vietoje uždarytos statoma nauja Atominė elektrinė. Mieste kuriasi naujos įmonės, didėja inovacinės veiklos mastai. Kuriasi aukštų technologijų pramonė. Didės gamybos darbo našumas. 2004 metais Lietuvos pramonės darbo našumas sudarė 49,7 proc. ES šalių vidutinio lygio, tikėtina, kad per dvidešimt metų bus pasiektas ES šalių 80 – 90 proc. lygis. Priemiestyje bus suformuotos ir išplėtos pramoninės zonos, bus įkurtas logistikos centras.

Vidutinis

Išlieka tradicinė miesto ūkio struktūra. Užsienio investicijų augimo tempai nedideli, dominuoja vietinis kapitalas, įmonės technologijų atsinaujinimo tempai lėti, tai sąlygoja nedidelę produktų pridėtinę vertę. Pramonė plėtojasi tolygiai, bet tiriamąją ir inovacinę veiklą vykdo tik nedaugelis įmonių. Plėtojama įvairių ūkio subjektų kooperacija, auga ir modernėja paslaugų sektorius.

Pesimistinis

Miesto pramonės apimtys didele dalimi (40 proc.) priklauso nuo IAE darbo. Uždarius šią įmonę, miesto pramonės apimtys gali sumažėti iki 30 proc., nes naujos augančios gamybos greitai laiku nekompensuos tokio žymaus sumažėjimo.

Ekonominės aplinkos bendrieji tinklai

- gerinti verslo aplinką, plečiant miesto inžinerinę infrastruktūrą, kuriant industrinę zoną, išgryninant pramonines miesto teritorijas;
- įtvirtinti teritorijas logistikos centrui steigti ir sandėliavimo paslaugoms teikti;
- panaudoti tarptautinius ir šalies tranzitinius kelius;
- kurti naujus turizmo produktus, atkreipiant dėmesį į rekreacinių zonų sutvarkymą ir turizmo infrastruktūros plėtrą.
- didinti pramonės ir verslo konkurencingumą, plėtojant aukštų technologijų pramonę ir informacines technologijas;
- tobulinti verslo infrastruktūrą, plečiant verslo paramos institucijų tinklą.

6.1. Visagino miesto ūkio struktūra ir veikla

Prognozuojant Visagino miesto ekonomikos plėtrą, remtasi Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano Utenos apskrįčiai apskaičiuotais prognostiniais rodikliais ir Eurostato informacija apie vidutinius atskirų ūkio šakų indeksus.

Bendrajame plane numatyta, kad pramonėje ir statyboje sukurta BVP iki 2020 metų padidės 1,8 karto, paslaugose – 1,6 karto.

Pramonė

Pramonės plėtros perspektyvos priklausys nuo esamų pramoninių teritorijų restruktūrizavimo, jų išvystymo bei konversijos proceso eigos.

Šiuo metu mieste dominuoja darbai imli pramonė, beveik nėra aukštų technologijų pramonės, vis didesnę dalį užima smulkaus verslo sektorius. 2000 – 2004 metais vidutinis metinis pramonės augimo tempas buvo apie 20 proc., pramonės gamybos apimtys per šį laikotarpį padidėjo 2,1 karto.

Prognozuojama, kad 2007 – 2017 metais pramonės gamybos apimtys mieste didės vidutiniškai 7-9 proc. per metus, vėliau iki 2018 metų augimo tempai sumažės iki 4-5 proc.

Pramonės objektų statyba ir pramonės rajonų plėtra miesto esamoje teritorijoje ir plėtros zonoje nenumatoma. Esamos pramonės teritorijos ir pramonės rajonai koncentruojami priemiestinėje teritorijoje. Teritorijų įsavinimas ekstensyvus, todėl yra dideli vidiniai teritoriniai rezervai naujų pramonės objektų plėtrai, tame tarpe ir naujosios atominės elektrinės statybai.

Pagal LR Ūkio ministerijos užsakymu atlikto tyrimo duomenis (ECORYS Nederland BV Support to Development of Greefield Investments in Lithuania, 2005) prognozuojama, kad Utenos apskrityje “plyno lauko” pramonės sklypų paklausa sieks 15 ha per metus, kadangi Visagino miestas sukuria >50 proc. pramonės produktų, todėl poreikis pramonės objektams statyti būtų apie 7 ha per metus. Siūlomos tokios pramonės plėtros teritorinės kryptys:

- Optimizuoti teritorijų panaudojimą esamuose pramoniniuose rajonuose;
- Kurti inžinerinę infrastruktūrą ir industrinį parką.

Paslaugos

Visagino mieste itin sparčiai vystomas paslaugų sektorius. LR Bendrajame plane teigiama, kad Visagino mieste yra didelis gyventojų verslumo augimo potencialas. ES – 15 šalyse 1000 gyv. 2003 m. teko 49 įmonės, Estijoje – 41, Lietuvoje – 16, Visagino mieste 24. Prognozuojama, kad 2028 m. paslaugų sferoje dirbs 70 proc. užimtųjų gyventojų. Prognozuojama, kad 2028 metais Visagino paslaugų sektoriuje dirbs atitinkamas skaičius visų dirbančiųjų. Nacionalinėje Lisabonos programoje itin akcentuojama verslumo kultūros skatinimo ir palankios verslo aplinkos kūrimo svarba.

Prekyba

Prekybos apimtys 2004 metais Visagino mieste palyginti su 2003 metais padidėjo 16,9 proc. Prognozuojama, kad iki 2018 metų mažmeninės prekybos apimtys padidės dvigubai. Tikėtina, kad komercinių patalpų plotai didės sparčiau, nes naujos parduotuvės bus erdvesnės.

Komercinių patalpų plotai iki 2018 metų mieste turėtų sudaryti apie 25 tūkst. kv. m., o 2028 metais sudarys apie 32 tūkst. kv. m. Dideliems miestams būdingas prekybos centrų, komercinių pastatų statybos apimčių didėjimas.

Statyba

Statybos augimas susijęs su vartotojų perkamosios galios didėjimu, padidėjusiomis naujo

A.Lapėno individuali įmonė, 2008

būsto įsigijimo galimybėmis, lanksčiomis būsto pirkimo paskolų teikimo sistemomis, Kadangi pirkimas išsimokėtinai prieinamas visų Lietuvos regionų gyventojams, gyvenamųjų pastatų statyba sparčiai plečiama visoje Lietuvoje, bet didžiuosiuose miestuose statybos augimo tempai yra didesni.

Turizmo infrastruktūra

Mieste turi būti užtikrintas kultūrinio turizmo plėtojimas. Jis yra susietas su atitinkamų turizmo programų rengimu bei reikalingos infrastruktūros kūrimu. Įvertinus sparčią šio sektoriaus plėtrą mieste 2004 – 2005 metais ir Lietuvos ūkio prognozės, prognozuojamas spartus jo vystymasis mieste.

6.1.1. lentelė. Turizmo infrastruktūros plėtros prognozės

	Esamas		Prognozė	
	bendras	tenka 1000 gyv.	2017 m.	2027m.
Kavinės ir restoranai, vietų skaičius	759	26,8	1510	2000
Viešbučiai ir nakvynės namai, vietų skaičius	256	9,05	350	600
Iš jų viešbučiai, trijų ir daugiau žvaigždučių viešbučiuose.	40	1,4	160	400

Materialinės investicijos

Materialinių investicijų didėjimas siejamas su gerėjančia ekonomine situacija ir miesto pritrauktomis lėšomis iš ES struktūrinių fondų, kurios skatins pramonės objektų, gyvenamųjų namų statybos ir kelių tiesimo projektų vykdymą. Didėjančios tiesioginės užsienio investicijos siejamos su miesto tarptautinių ekonominių ryšių plėtra bei miesto inžinerinės ir techninės infrastruktūros plėtra, naujos AE statyba.

Labiausiai tikėtinas, vertinant Lietuvos Respublikos parengtus programinius dokumentus ir ES šalių prognozes yra optimistinis ūkio šakų plėtros scenarijus. Prognoziniai dydžiai bus įtakojami įvairių ekonominių veiksnių, todėl būtina nuolatinė korekcija ir šių veiksnių analizė.

6.2. Gyventojų užimtumas

Sudarant Visagino miesto ilgalaikę gyventojų užimtųjų prognozę pagrindinėse ekonominės veiklos srityse, buvo naudojamos specifinės kokybinio-kiekybinio pobūdžio metodikos bei jų tarpusavio deriniai, padedantys padidinti prognozių patikimumą.

Lietuvos paslaugų sektoriuje dirba 56,0 proc. darbuotojų, ES – 69,5 proc., Visagino mieste 63,6 proc.

Nacionalinėje Lisabonos programoje numatyta, kad iki 2010 metų Lietuva sieks 68,8 proc. užimtumo (ES siekis–70 proc.), nors 2003 metais ES-25 šalyse vidutinis užimtumo lygis buvo 63 proc. Žemas užimtumo lygis rodo nepanaudotas darbo jėgos atsargas.

Gyventojų užimtumo prognozės atliktos *pagal vidutinį Visagino miesto plėtros scenarijų*. Prognozuojant užimtųjų gyventojų skaičių mieste buvo įvertinta:

- kad miestas turi dideles galimybes plėtoti paslaugų sektorių, nes iki šiol neišplėtotos daugelis segmentų, tai turizmo paslaugos, turėtų didėti pervežimo ir sandėliavimo paslaugos, didės finansinių paslaugų sektorius.
- mieste natūraliai plėtosis visa paslaugų infrastruktūra, viešbučių, maitinimo įstaigų tinklas.
- daugiau žmonių turėtų pritraukti ir pramonė, nors dalis pramonės plėtros vyks produktyvumo didėjimo sąskaita. Eurostato duomenimis 2005 m. darbo produktyvumas Lietuvoje sudarė 51,9 proc. Didėjančios konkurencijos sąlygomis produktyvumo augimo tempai turės didėti.
- gerės situacija darbo rinkoje. Tikėtinas didesnis paklausos ir pasiūlos suderinamumas, t.y. dėl suaugusiųjų mokymo ir kvalifikacijos kėlimo didės kvalifikuotos darbo jėgos pasiūla.

6.2.1 lentelė. Užimtųjų skaičiaus prognozė pagal vidutinį scenarijų

<i>Rodikliai</i>	<i>2006 m.</i>		<i>2018 m.</i>		<i>2028 m.</i>	
	skaičius	Proc.	skaičius	Proc.	skaičius	Proc.
Gyventojų skaičius, tūkst. Lt	28624	100	2691	100	25554	100
Darbingų gyventojų skaičius, tūkst.	21757	76,0	20048	74,5	18399	72
<i>Užimtieji gyventojai, tūkst.</i>	<i>11400</i>	<i>39,9</i>	<i>11185</i>		<i>10750</i>	

7. SUSISIEKIMO SISTEMA

7. SUSISIEKIMO SISTEMA

7.1. Susisiekimo sistemos vystymo sprendiniai

1. Visagino miesto susisiekimo sistemos sprendiniai parengti konkretizuojant *išsklaidytos plėtros koncepcijos variantą* bei siekiant įgyvendinti koncepcijos stadijoje numatytus susisiekimo sistemos vystymo ir modernizavimo uždavinius. Koncepcijos stadijoje numatyta susisiekimo sistemos plėtra yra išskaidoma į du etapus: pirmuoju etapu numatomi *sprendiniai* planuojamam 10 metų laikotarpiui, antruoju etapu numatomi *koncepciniai sprendiniai*, pratęsiantys pagrindinę miesto planavimo idėją, kurie galėtų būti įgyvendinti po planuojamo 10 metų laikotarpio. Susisiekimo sistemos sprendiniai yra parengti mastelyje M 1:10 000 ir galioja 10 metų. Smulkesnio mastelio (specialiojo plano, detaliojo plano) sprendiniai gali detalizuoti ir (arba) patikslinti bendrojo plano sprendinius, tačiau neturi pakeisti jų esmės [1].

7.2. Išorės susisiekimo tinklas

2002 metais patvirtintame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane Visagino miestui numatytas 3 lygmens d kategorijos – konversinės plėtros savivaldybės centro statusas. Miestas atsiduria prie 1 B kategorijos urbanistinės integracijos ašies, kurią atitinka esama geležinkelio linija Vilnius – Turmantas – Daugpilis – Sankt Peterburgas. Remiantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo planu šią geležinkelio atkarpą dubliuojančiam keliui Nr. 102 „Vilnius – Švenčionys – Zarasai“ perspektyvoje numatoma suteikti magistralinio kelio reikšmę [2]. Svarbiausi ilgojo nuotolio transportiniai ryšiai Respublikos mastu ir toliau išliks su Vilniaus miestu.

Bendras eismo intensyvumo lygis Visagino miesto išoriniuose keliuose turi tendenciją didėti. Pagrindiniai transporto srautų augimo faktoriai išlieka automobilizacijos lygio ir pragyvenimo lygio augimas. Transporto ir kelių tyrimo institutas prognozuoja, kad eismo intensyvumas Lietuvos magistraliniuose keliuose išaugs 2 kartus, o krašto keliuose – 1,5 karto. Per tą patį laikotarpį prognozuojamas 1,6 karto didesnis transporto priemonių panaudojimo lygis (nuvažiuotų km. skaičius per metus) [3]. Visagino miesto tolimesnė eismo intensyvumo kaita labai priklausys nuo miesto ekonominių – socialinių rodiklių.

Planuojami 10 metų laikotarpio gatvių ir kelių tinklo plėtros sprendiniai esminio poveikio Visagino miesto išoriniams susisiekimo ryšiams neturės. Pirmuoju etapu visa gatvių tinklo plėtra atliks miesto vidinių ryšių funkcijas. Tęsiant miesto plėtros idėją koncepcijos variante yra suformuoti tokie išorinės susisiekimo tinklo plėtros sprendiniai:

- Apvažiuojamo pobūdžio C₁ kategorijos gatvė apgaubianti urbanizuotas teritorijas šiaurinėje ir rytinėje miesto dalyje bei jos tęsinys iki rajoninės reikšmės kelio nr. 1417 „Visaginas – Rimšė“;
- Galima jungtis nuo apvažiuojamosios gatvės iki rajoninės reikšmės kelio nr. 5312 „Kimbartiškė – Liaudėnai – Visaginas“;
- Galima jungtis tarp Visagino miesto šiaurinės dalies ir rajoninio kelio 5314 „Smalvos – Turmantas“, toliau įsijungiant į krašto reikšmės kelią 102 „Vilnius – Švenčionys – Zarasai“;

Esamų ir naujai numatomų svarbiausių miesto gatvių parametrai ir siūlomi jų įgyvendinimo laikotarpiai pateikti sekančio skyriaus 7.2. ir 7.3. lentelėse.

7.3. Vidaus susisiekimo tinklas

7.3.1. Perspektyviniai susisiekimo tinklo rodikliai

Esamos būklės analizė parodė, kad Visagino miesto gatvių tinklo tankis yra gerokai mažesnis nei kitų analogiško dydžio Lietuvos miestų. Tokia situacija yra dėl kelių objektyvių priežasčių. Pirma apie 60 % miesto teritorijos nėra urbanizuota ir antra, mieste vyrauja daugiaaukštė statyba, kurios suplanavimas sąlygoja mažesnę gatvių tinklo tankį. Nepaisant to esamas gatvių tinklo tankis yra pakankamas susisiekimo ryšiams realizuoti. Jis pasižymi sąlyginai tolygiu gatvių atkarpų apkrovimu, o bendras eismo intensyvumas yra mažesnis nei kitų panašaus dydžio miestų svarbiausiose gatvėse. Planuojamame 10 laikotarpyje plečiant miesto urbanizuotos teritorijos plotą, didės ir gatvių tinklo tankis iki 3,0 km/km²;

Lyginant su kitais Lietuvos miestais gyventojų tankis yra labai didelis (3100 gyv./km² pagal administracines ribas ir 8100 gyv./km² pagal urbanizuotą teritoriją). Gerinant gyvenimo kokybę 10 metų perspektyvoje numatoma sumažinti šiuos rodiklius (žr. 8.1 lentelę). Nepaisant to perspektyvinis teritorijos gyventojų tankis sudarys neblogas sąlygas miesto visuomeniniam bei dviračių transportui plėtoti, skatins keliones pėsčiomis. Miesto gyventojai beveik visus traukos objektus galės pasiekti per 30 minučių kelionės pėsčiomis laiką.

Nepaisant nedidelio gatvių tinklo tankio, gatvių raudonųjų linijų plotas sudarys apie 11,5 % visos miesto teritorijos. Šis rodiklis bus šiek tiek didesnis nei kitų panašaus dydžio miestų, kuriems atvirkščiai yra būdingas didesnis gatvių tinklo tankis, bet mažesnis raudonųjų linijų plotas.

Visuomeninis transporto tinklo tankis (pagal urbanizuotos teritorijos ribas) truputi sumažės iki 2,1 km/km², tačiau viršys rekomenduojamą rodiklį analogiško dydžio miestams, kuris siekia 1,4 – 1,6 km/km². Todėl galima teigti, kad visuomeninio transporto tinklo išvystymo lygis bus gana aukštas.

7.1. lentelė. Visagino miesto susisiekimo infrastruktūros tinklo rodikliai

Rodiklis	Esama būklė	Perspektyva 2017 m.
Gyventojų sk., tūkst.	28300	26900 ¹⁾
Administracinių miestų ribų plotas, km ²	9,0	9,0
Urbanizuotos teritorijos plotas, km ²	3,5	4,8
Gyventojų tankis, gyv./km ²	8100/3100 ^{2)/3)}	5600/2800 ^{2)/4)}
Gatvių ilgis, km	18,2 ³⁾	28,5 ⁴⁾
Gatvių tinklo tankis, km/km ²	2,0 ³⁾	3,0 ⁴⁾
Orientacinis gatvių raudonųjų linijų plotas km ²	- ⁵⁾	1,11 ⁴⁾
Gatvių teritorijos dalis mieste	- ⁵⁾	11,5 % ⁴⁾
Svarbiausių gatvių (B, C kategorija) ilgis, km	- ⁵⁾	15,0 ⁴⁾
Svarbiausių gatvių (B, C kategorija) tinklo tankis, km/km ²	- ⁵⁾	1,6 ⁴⁾

Visuomeninio transporto tinklo ilgis, km	8,1	10,0
Visuomeninio transporto tinklo tankis, km/km ²	2,3 ²⁾	2,1 ²⁾

Pastabos:

- 1) Gyventojų skaičiaus prognozė priimta pagal tikėtiną gyventojų skaičiaus scenarijų;
- 2) Rodiklis nustatytas pagal urbanizuotos teritorijos plotą;
- 3) Rodiklis nustatytas miesto administracinėse ribose;
- 4) Rodiklis nustatytas įvertinus perspektyvines urbanizuojamas teritorijas;
- 5) Gatvių kategorijos ir jų raudonosios linijos pagal STR 2.06.01 esamoje būklėje nebuvo nustatytos;

Svarbiausi vidaus susisiekimo tinklo vystymo tikslai ir sprendiniai

Visagino miesto susisiekimo tinklo plėtros sprendiniai buvo priimti remiantis miesto urbanistine plėtra bei atlikta transportine analize. Parinktame *išsklaidytos plėtros* koncepcijos variante šiaurinėje ir rytinėje miesto dalyje numatomos didelės *mažo ir vidutinio intensyvumo užstatymo* teritorijos. Jų aptarnavimui numatomos papildomos gatvių jungtys. Esamų ir planuojamų teritorijų tarpusavio integracija bei racionalus naujų transportinių ryšių realizavimas ir yra perspektyvinio gatvių tinklo formavimo pagrindas. Priešingai nei dauguma kitų analogiško dydžio miestų Visaginas neturi tokių problemų kaip tranzitinis eismas mieste, neracionalūs vidaus transporto ryšiai, nepakankamai struktūrizuotas gatvių tinklas ir pan.

Pagrindiniai susisiekimo infrastruktūros vystymo tikslai ir sprendiniai susideda iš tokių dalių:

- Diferencijuoti miesto gatvių tinklą į kategorijas (B, C, D) pagal mobilumo (susisiekimo greičio) ir prieinamumo (galimybės privažiuoti prie konkrečių objektų) sąlygas.
- Išlaikyti Taikos prospekto kaip svarbiausios miesto transporto ašies funkciją (didžiausias mobilumo ir pralaidumo lygis), šiame koridoriuje neįrengiant papildomų sankryžų bei išlaikant dideles raudonąsias linijas, tokiu principu sudarant kokybiškas greito eismo sąlygas. Planuojant gatvių tinklą šiame koridoriuje trišalės sankryžos bus performuojamos į keturšales. Dėl šios priežasties padidės eismo konfliktiškumas. Tikėtina, kad eismo saugumo reikalavimams užtikrinti juose reikės įrengti šviesoforinį reguliavimą (šis klausimas turi būti sprendžiamas detaliuoju arba specialiuoju planu). Tokiu atveju greito ir sklandaus eismo užtikrinimui šiame koridoriuje rekomenduojama įrengti šviesoforų koordinavimą žaliosios bangos principu.
- Suformuoti Taikos prospektą dubliuojančius koridorius palei miesto urbanizacijos ribas. Šis principas būtų įgyvendinamas esamo pietinio koridoriaus pagrindu (Parko, Santarvės, Jaunystės gatvės) pratęsiant jį iki „Planuojamos gatvės nr.1“ ir perspektyvinio šiaurinio koridoriaus įrengimu. Abiems koridoriams numatoma C kategorija.
- Formuoti išvardintų koridorių skersines jungtis, kurios užtikrintų racionalius transportinius ryšius bei integruotų naujas teritorijas į miesto susisiekimo sistemą. Skersinių koridorių suformavimas turėtų užtikrinti tolygesnį transporto srautų paskirstymą gatvių tinkle.

Perspektyvinis miesto gatvių tinklas ir jo kategorijos pateiktas 7.1 schemeje ir susisiekimo brėžinyje.

Svarbiausių miesto gatvių kategorijos ir jų parametrai

Remiantis STR 2.06.01 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ nustatytos svarbiausių (B, C) Visagino miesto gatvių kategorijos ir jų parametrai. A kategorijos gatvių Visagino mieste nenumatoma, nes perspektyviniai transporto srautai ir kelionės trukmė nebus tokie dideli, kad reikalautų nepertraukiamo eismo. Lentelėje taip pat pateiktos ir D₁ kategorijos gatvės, kurių parametrai pagal galiojančius normatyvinius dokumentus turi būti nustatomi ne bendrojo o detaliojo plano metu, todėl juos reikėtų vertinti tik kaip rekomendacinio pobūdžio. Realizuojant susisiekimo sistemos uždavinius bei atliekant teritorinio planavimo darbus reikia vadovautis 7.2. lentele.

7.2. lentelė. Svarbiausių gatvių tinklo plėtra Visagino mieste

Kategorija	Gatvės ar jos atkarpos pavadinimas	Gatvės ilgis, km			Eismo juostų sk.	Raudonųjų linijų plotis, m		
		Esamas	Naujai statomas	Bendras		Kairė	Dešinė	Viso
B ₂	Taikos pr. tarp Planuojamos g. nr. 1 ir Energetikų g.	1,3	-	1,3	2x2*	35	35	70
B ₂	Taikos pr. tarp Energetikų g. ir Statybininkų g.	0,7	-	0,7	2x2	40	40	80
B ₂	Taikos pr. tarp Statybininkų g. ir Veteranų g.	0,5	-	0,5	2x2	40	40	80
B ₂	Taikos pr. tarp Veteronų g. ir Kosmoso g.	1,1	-	1,1	2x2	40	55	95
B ₂	Taikos pr. tarp Kosmoso g. ir geležinkelio st.	0,9	-	0,9	2x2	30	30	60
VISO B kategorijos		4,5	-	4,5	-	-	-	-
C ₁	Gatvė kelio 5348 pagrindu tarp Taikos pr. ir Planuojamos g. nr. 1	1,3	-	1,3	2x2	25	25	50
C ₁	Planuojamos g. nr. 1 dalis kelio 5312 pagrindu	0,9	-	0,9	1x1	20	20	40
C ₁	Veteranų g. tarp Taikos pr. ir Planuojamos g. nr. 4	0,2	-	0,2	2x2	25	25	50
C ₁	Planuojama g. nr. 4 iki Planuojamos g. nr. 2	-	0,1	0,1	2x2	25	25	50
C ₁	Planuojama g. nr. 4 tarp Planuojamos g. nr. 2 ir Planuojamos g. nr. 1	-	0,6	0,6	1x1	25	25	50
C ₁	Planuojama g. nr. 1 tarp Planuojamos g. nr. 3 ir kelio 5312	-	2,4	2,4	1x1	20	20	40
C ₁	Planuojama g. nr. 1 tarp kelio 5348 ir kelio į Magūnų k.	-	3,1	3,1	1x1	20	20	40
C ₁	Planuojama g. nr. 1 tarp kelio į Magūnų k. ir kelio 1417	-	2,2	2,2	1x1	20	20	40
C ₂	Kosmoso g. tarp miesto ribos ir Parko g.	1,3	-	1,3	1x1	20	20	40

C ₂	Kosmoso g. tarp Parko g. ir Taikos pr.	1,2	-	1,2	1x1	20	25	45
C ₂	Parko g.	0,9	-	0,9	2x2	30	40	70
C ₂	Santarvės g.	0,5	-	0,5	2x2	25	30	55
C ₂	Jaunystės g.	1,0	-	1,0	2x2*	25	30	55
C ₂	Gatvė tarp Energetikų g. ir Planuojamos g. nr. 1	0,7	-	0,7	1x1	20	20	40
C ₂	Energetikų g.	1,1	-	1,1	2x2*	30	20	50
C ₂	Veteranų g.	0,7	-	0,7	2x2	30	25	55
C ₂	Planuojama g. nr. 3 tarp Taikos pr. ir planuojamos g. nr. 2	-	0,5	0,5	1x1	20	20	40
C ₂	Planuojama g. nr. 3 tarp Planuojamos g. nr. 2 ir Planuojamos g. nr. 1	-	0,4	0,4	1x1	20	20	40
VISO C kategorijos		9,8	9,3	19,1	-	-	-	-
D ₁	Statybininkų g.	0,7	-	0,7	2x2	25	25	50
D ₁	Planuojama g. nr. 2 tarp Planuojamos g. nr. 3 ir Planuojamos g. nr. 5	-	1,4	1,4	1x1	10	10	20
D ₁	Planuojama g. nr. 2 tarp Planuojamos g. nr. 5 ir Planuojamos g. nr. 6	-	0,9	0,9	1x1	10	10	20
D ₁	Planuojama g. nr. 5 tarp Taikos pr. ir Planuojamos g. nr. 2	-	0,4	0,4	1x1	15	15	30
D ₁	Planuojama g. nr. 5 tarp Planuojamos g. nr. 2. ir Planuojamos g. nr. 1	-	0,6	0,6	1x1	15	15	30
D ₁	Planuojama g. nr. 6 tarp planuojamos g. nr. 1 ir kelio 5348 (pietinė dalis)	-	1,8	1,8	1x1	10	10	20
D ₁	Planuojama g. nr. 6 tarp kelio 5348 ir planuojamos g. nr. 1 (šiaurinė dalis)	-	1,0	1,0	1x1	10	10	20
VISO D₁ kategorijos		0,7	6,1	6,8	-	-	-	-

Pastabos:

- 1) Perspektyvinio gatvių tinklo trasos ir joms skirtos teritorijos konkretizuojamos ir tikslinamos tolimesnio planavimo metu (detaliaisiais, specialiaisiais planais);
- 2) Esamo gatvių tinklo raudonosios linijos turi būti patikslintos rengiant detaliuosius planus. Jos gali skirtis nuo rekomenduojamų (įvertinant esamą žemės nuosavybę, inžinerinių tinklų išdėstymą ir pan.);
- 3) Esamo gatvių tinklo B ir C kategorijų raudonosios linijos nustatytos atskirai kairei ir dešinei gatvės pusei atidedant jas nuo gatvės ašies. Kairė ir dešinė pusė nustatoma žiūrint šiaurės vakarų kryptimi;
- 4) Taikos pr. raudonosios linijos nustatytos kartu su jį dubliuojančiomis vienpusio eismo gatvėmis skirtomis privažiavimams prie aplinkinių teritorijų;
- 5) Gatvių eismo juostų skaičiaus parinkimas visais atvejais turi būti grindžiamas esamu ir perspektyvinių eismo intensyvumu, užtikrinant transporto srautų pralaidumą sankryžose bei įvertinant parkavimo poreikį šalia gatvės, todėl detaliaisiais planais pagrindus jis gali būti didesnis nei nurodyta lentelėje;

- 6) „*“ pažymėtuose langeliuose numatomas perspektyvinis eismo juostų skaičius po planuojamo 10 metų laikotarpio. Į tai reikia atsižvelgti klojant inžinerinius tinklus.

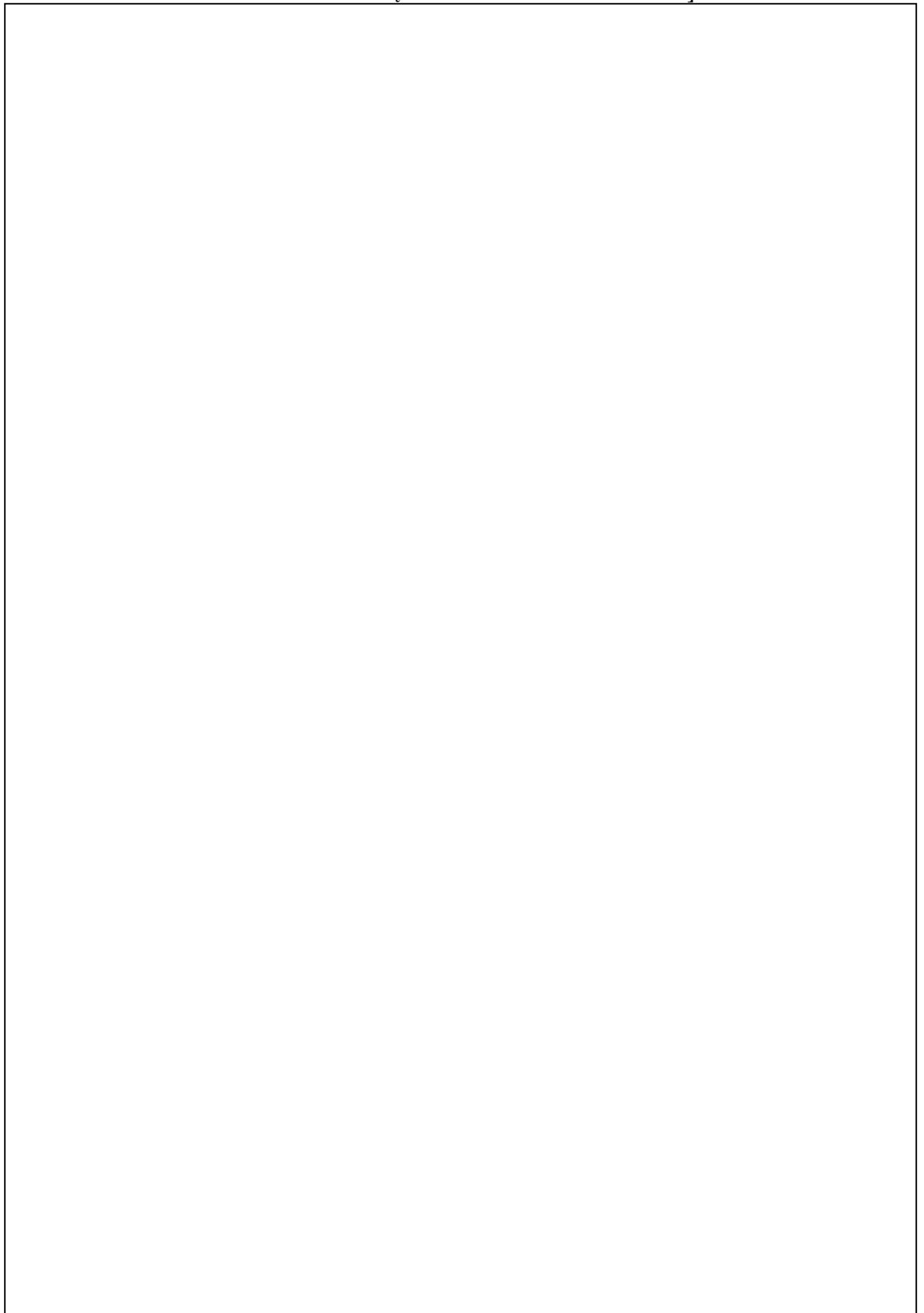
Susisiekimo tinklo plėtros ir modernizavimo eiliškumas Visagino mieste turi būti tiesiogiai susietas su atskirų miesto teritorijų užstatymo prioritetais. Šie prioritetai turi būti patvirtinti bendroje miesto plėtros strategijoje ir negali būti stichinio pobūdžio, nes neužtikrintų ekonomiškai pagrįstos ir integruotos miesto plėtros. Susisiekimo infrastruktūros plėtra neturėtų atsilikti nuo teritorijų užstatymo plėtros.

7.3. lentelė. Rekomenduojami naujų gatvių statybos etapai

Nr.	Gatvės ar jos atkarpos pavadinimas	Gatvės ilgis, km	Numatomas statybos laikotarpis
1.	Planuojama g. nr. 1 tarp Planuojamos g. nr. 3 ir kelio 5312	2,4	Po 2017
2.	Planuojama g. nr. 1 tarp kelio 5348 ir kelio į Magūnų k.	3,1	2008 – 2017
3.	Planuojama g. nr. 1 tarp kelio į Magūnų k. ir kelio 1417	2,2	Po 2017
4.	Planuojama g. nr. 2 tarp Planuojamos g. nr. 3 ir Planuojamos g. nr. 5	1,4	2008 – 2017
5.	Planuojama g. nr. 2 tarp Planuojamos g. nr. 5 ir Planuojamos g. nr. 6	0,9	Po 2017
6.	Planuojama g. nr. 3 tarp Taikos pr. ir Planuojamos g. nr. 2	0,5	2008 – 2017
7.	Planuojama g. nr. 3 tarp Planuojamos g. nr. 2 ir Planuojamos g. nr. 1	0,4	Po 2017
8.	Planuojama g. nr. 4 iki Planuojamos g. nr. 2	0,1	2008 – 2017
9.	Planuojama g. nr. 4 tarp Planuojamos g. nr. 2 ir Planuojamos g. nr. 1	0,6	Po 2017
10.	Planuojama g. nr. 5 tarp Taikos pr. ir Planuojamos g. nr. 2	0,4	2008 – 2017
11.	Planuojama g. nr. 5 tarp Planuojamos g. nr. 2. ir Planuojamos g. nr. 1	0,6	Po 2017
12.	Planuojama g. nr. 6 tarp Planuojamos g. nr. 1 ir kelio 5348 (pietinė dalis)	1,8	2008 – 2017
13.	Planuojama g. nr. 6 tarp kelio 5348 ir Planuojamos g. nr. 1 (šiaurinė dalis)	1,0	Po 2017
VISO		7,3	2008 – 2017
VISO		8,1	Po 2017

Įgyvendinus Visagino miesto bendrajame plane numatytą gatvių tinklo plėtrą bus papildomai nutiesta 9,3 km C kategorijos gatvių ir 6,1 km D kategorijos gatvių. Bendras naujų susisiekimo komunikacijų ilgis 15,4 km. Šiems darbams įvykdyti turės būti rezervuota apie 51 ha teritorijų.

SCHEMA 7.1. GATVIŲ TINKLO KATEGORIJOS]

7.4. Visuomeninis transportas

Visuomeninio transporto vystymo tikslai ir sprendiniai

Visuomeninio transporto vystymas formuojamas kaip atsvara bei alternatyvus susisiekimo būdas lengvajam automobiliui, siekiant mieste sukurti subalansuotą, efektyvią, ekonomiškai pagrįstą transporto sistemą, kuri turėtų minimalų poveikį gamtinei aplinkai ir žmonių sveikatai. Tokios transporto sistemos kūrimas yra įvairių teritorinio ir strateginio planavimo dokumentų objektas, o visuomeninio transporto plėtra – svarbi jų dalis. Antrasis kriterijus pagal kurį turi būti planuojamas visuomeninis transportas yra socialinis. Visuomeninio transporto sistema privalo užtikrinti žmonių, dėl įvairių priežasčių negalintių naudoti individualaus transporto, mobilumą.

Esamosios būklės analizės dalyje buvo nustatyta, kad Visagino mieste pervežtų keleivių skaičius visuomeniniu transportu per pastaruosius 5 metus sumažėjo apie 1,6 karto. Augantis automobilizacijos lygis, didesnis kelionių lengvaisiais automobiliais greitis ir patogumas, senstantis visuomeninio transporto parkas buvo pagrindiniai faktoriai kurių dėka individualus lengvųjų automobilių transportas nukonkuravo visuomeninį transportą, todėl pastarasis prarado didelę dalį savo keleivių.

Pagrindiniai visuomeninio transporto infrastruktūros vystymo tikslai ir sprendiniai susideda iš tokių dalių:

- Išlaikyti esamą keleivių pervežimų lygį ir po truputi bandyti sugrąžinti prarastus keleivius savo paslaugomis konkuruojant su lengvųjų automobilių transportu;
- Suformuoti visuomeninio transporto tinklą atitinkantį perspektyvinę miesto urbanizaciją ir užtikrinti gyventojams normines susisiekimo sąlygas;
- Modernizuoti visuomeninio transporto priemonių parką;

Perspektyvinis visuomeninio transporto tinklas pateiktas 7.2 schemoje ir susisiekimo brėžinyje.

Reikalavimai visuomeninio transporto sistemos funkcionavimo parametrams

Visuomeninio transporto sistema turi būti organizuojama taip, kad būtų pakankami svarbiausi jos funkcionavimo parametrai, kurių dėka ji užtikrina gyventojų poreikius ir tampa konkurencinga lengvųjų automobilių transportui. Svarbiausi parametrai yra šie:

- *Tinklo tankumas bei lokalizavimas* miesto teritorijoje turi būti toks, kad garantuotų minimalų stotelių pasiekiamumą pėsčiomis. Jis turi būti formuojamas pagal socialinį kriterijų ir turi sudaryti efektyvią konkurenciją lengviesiems automobiliams;
- *Vežimų pajėgumai* turi koreliuoti su vežimų poreikiu. Į juos reikia atsižvelgti parenkant transporto priemonių dydį ir maršrutų dažnumą. Šiuo metu esamas transporto priemonių parkas yra per senas, kad galėtų konkuruoti su lengvuoju automobiliu ir jo susisiekimo kokybę, todėl būtinas transporto priemonių parko atnaujinimas;
- *Eismo tvarkaraščiai* turi atitikti STR 2.06.01 darbo trukmės, eismo intervalų, transporto priemonės salono užpildymo reikalavimus. Juos turėtų tvirtinti savivaldybė atstovaudama gyventojų interesams, o pagal juos būtų samdomi vežėjai.

Šie reikalavimai yra taikomi minimaliajam tinklui. Jie nepanaikina savivaldybės ir vežėjų teisės teikti geresnes visuomeninio susisiekimo paslaugas.

Perspektyvinis visuomeninio transporto tinklas

Formuojant perspektyvinį visuomeninio transporto tinklą pagrindinis dėmesys skiriamas teritorijos padengiamumui, pagal norminį ėjimo pėsčiomis atstumą, kuris ir yra pagrindinis bendrojo plano, kaip teritorinio planavimo dokumento, reglamentavimo objektas. Remiantis STR 2.06.01 miesto visuomeninis transportas projektuojamas B ir C kategorijų gatvėse įrengiant stoteles atlankose arba D₁ kategorijos gatvėse, jų važiuojamąją dalį išplatinus iki 7,0 m. Gatvės, kuriuose numatoma organizuoti visuomeninio transporto eismą pateiktos 7.4. lentelėje.

7.4 lentelė. Gatvės, kuriuose numatomi visuomeninio transporto maršrutai

Nr.	Gatvės atkarpos pavadinimas	Visuomeninio transporto maršrutas	
		Esamas, km	Naujas, km
1.	Taikos pr.	3,4	0,6
2.	Kosmoso g.	1,2	-
3.	Parko g.	0,9	-
4.	Santarvės g.	0,5	-
5.	Jaunystės g.	1,0	-
6.	Planuojama g. nr. 6	-	1,1
7.	Gatvė tarp Energetikų g. ir planuojamos g. nr. 1	-	0,7
8.	Planuojama g. nr. 1	-	0,6
VISO		7,0	3,0

Pastabos:

- 1) Naujų maršrutų įrengimas, esamų maršrutų pratęsimas ir koregavimas turi būti vykdomas kartu su naujų miesto teritorijų užstatymu, siekiant gyventojams sudaryti normines susisiekimo sąlygas;
- 2) Konkrečios visuomeninio transporto maršrutų trasos, transporto priemonių tipas ir rūšis, jų skaičius ir važiavimo intervalas nustatomas atlikus išsamius transportinius tyrimus, atsižvelgiant į prognozuojamus keleivių važiavimo poreikius bei reikalavimus nustatytus STR 2.06.01.

[SCHEMA 7.2. VISUOMENINIO TRANSPORTO PLĖTRA]

7.5. Dviračių takų tinklas

Dviračių takų tinklo formavimo principai

Vienas svarbiausių miesto susisiekimo sistemos gero funkcionavimo rodiklių yra didelė dalis kelionių struktūroje atliekama pėsčiomis ir dviračiais, todėl šiam susisiekimo būdui teiktinas prioritetas. Šis prioritetas įgyvendinamas įvairiuose planavimo lygiuose. Miesto bendrojo plano tikslas yra numatyti pagrindinių dviračių takų tinklą, kuris sudarytų racionalų susisiekimo linijų karkasą. Smulkesnės jungtys turi būti planuojamos smulkesnio lygio teritorijų planavimo dokumentais.

Kiekvienam susisiekimo būdui egzistuoja racionalaus panaudojimo ribos. Nagrinėjamu atveju šios ribos yra įtakojamos žmogaus fizinių galimybių bei judėjimo greičio, todėl laikoma, kad racionali susisiekimo pėsčiomis riba yra iki 1 – 1,5 km, o dviračiu – iki 5 km [5]. Dėl šių priežasčių racionalu visame mieste skatinti dviračių transportą. Dviračių takų planavimą ir projektavimą miesto teritorijoje apibrėžia STR 2.06.01 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“. Svarbiausi šio reglamento reikalavimai pateikti 7.5. lentelėje.

7.5. lentelė. Reikalavimai dviračių eismo planavimui

Gatvės kategorija	Dviračių eismas
A	N
B	Aj
C	Vt; Aj
D	Vt; Vs

Pastabos:

- N – Neprojektuojamas;
- Aj – Takas atskirtas nuo važiuojamosios dalies ne siauresne kaip 4,5 m apsaugine juosta B kategorijos gatvėse ir 3,5 m – C kategorijos gatvėse;
- Vt – Važiuojamosios gatvės dalyje pažymėtas takas;
- Vs – Dviračių eismas bendrame transporto sraute.

Kurį iš 7.5. lentelėje nurodytų dviračių eismo planavimo variantų reikia taikyti konkrečiu atveju, turi būti sprendžiama detaliuoju planu.

Pagrindiniai pėsčiųjų ir dviračių susisiekimo sistemos plėtros uždaviniai ir sprendiniai

Pagrindiniai pėsčiųjų ir dviračių susisiekimo sistemos plėtros uždaviniai ir sprendiniai:

- Sujungti esamas ir planuojamas dviračių trasas į vieningą bevariklio transporto sistemą, pagerinant susisiekimo sąlygas su pagrindiniais traukos objektais: miesto gyvenamaisiais rajonais, darbo vietomis, prekybos, pramogų, švietimo objektais, rekreacijos teritorijomis;
- Išvystyti dviračių parkavimo ir aptarnavimo sistemą, sudaryti patogias dviračių laikymo sąlygas prie traukos objektų, užtikrinti takų apšvietimą tamsiuoju paros metu;

- Vystyti informacinę dviračių sistemą naudojant vizualinę informaciją dviračių trasose, pačias trases identifikuoti miesto žemėlapiuose ir planuose;

Perspektyvinis dviračių takų tinklas pateiktas susisiektimo brėžinyje.

7.6. Automobilių parkavimas

Probleminės situacijos identifikavimas

Prognozuojamas perspektyvinis automobilizacijos lygio, gyventojų judrumo (gyventojų kelionių skaičius per dieną) bei gyventojų susisiektimo imlumo (gyventojų kelionių ilgis per dieną) augimas neabejotinai didins parkavimo vietų poreikį gyvenamojoje teritorijoje, centrinėje miesto teritorijoje ir prie konkrečių traukos objektų. Esamosios būklės analizė parodė, kad miestas jau šiandien susiduria su parkavimo vietų problemomis, kurios perspektyvoje gali būti dar didesnės.

Daugiaaukščių namų kvartaluose parkavimo vietų deficitas yra sukeltas sovietmečio gyvenamųjų rajonų planavimo normų, kurios reikalavo įvertinti 150 – 180 aut./1000 gyv. perspektyvinį automobilizacijos lygį. Jau šiandien automobilizacijos lygis yra apie 2 kartus didesnis, todėl egzistuoja parkavimo vietų stoka. Problema yra labai sunkiai sprendžiama, kadangi iš esmės reikia didinti parkavimo vietų skaičių. Galimi du plėtros variantai: 1) plėsti parkavimo vietų skaičių žemės paviršiuje ir 2) statyti antžeminius/požeminius garažus. Pirmasis problemos būdas yra sąlyginai pigus ir paprastas, todėl šis procesas Visagino mieste jau yra prasidėjęs. 1999 – 2007 metų laikotarpiu buvo papildomai įrengta apie 400 automobilių stovėjimo vietų. Tačiau tokia plėtra natūraliai suformuoja konfliktą dėl teritorijų naudojimo prioritetų. Dėl tokios plėtros paprastai sumažėja gyvenamosios aplinkos kokybė. Antrasis problemos sprendimo būdas (antžeminių/požeminių garažų įrengimas) yra efektyviau panaudoja vidines kvartalų teritorijas. Tokie garažai turėtų būti automobilio savininko gyvenamosios vietos nutolę ne daugiau kaip 500 – 800 m [5]. Tačiau toks problemos sprendimo būdas reikalauja didelių investicijų ir dėl santykinai didelės individualios automobilio laikymo vietos kainos, negarantuoja sėkmės.

Parkavimo sistemos plėtros uždaviniai ir sprendiniai

Sėkmingam parkavimo problemos sprendimui reikalinga aiški strategija ir veiksmų planas. Šiai strategijai suformuoti rekomenduojami atlikti tokius veiksmus:

- Parengti Visagino miesto specialųjį automobilių parkavimo planą, kuris būtų pagrindinis miesto parkavimo politikos įgyvendinimo dokumentas. Šiuo planu nustatyti realią parkavimo vietų pasiūlą ir paklausą atskiruose miesto zonose ir ekonomiškai įvertinti įvairius šių neatitikimų sprendimo būdų kaštus.
- Patikslinti automobilių stovėjimo normas. Esamos automobilių stovėjimo normos, kurias reglamentuoja STR 2.06.01 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiektimo sistemos“ nėra tinkamos mažiems ir vidutiniams miestams, kuriems būdinga kitokia bendro ir transportinio judrumo struktūra ir savita kelionių specifika. Minėtas statybos techninis reglamentas numato galimybę patikslinti kai kuriuos reikalavimus konkrečiam miestui;
- Patikslinus minėtas parkavimo normas, būtina kontroliuoti, kad visi naujai vykdomi įvairios paskirties statybos ar rekonstrukcijos darbai garantuotų norminį parkavimo

vietai skaičių savo sklypo ribose arba artimiausiuose prieigose, bet ne toliau kaip 300 m nuo traukos objekto;

- Užtikrinti norminį parkavimo vietų skaičių prie atskirų objektų žmonėms su negalia ir kontroliuoti, kad šios vietos būtų naudojamos pagal numatytą funkciją;

7.7. Įgyvendinimo programa

Vystant Visagino miesto susisiekimo sistemos plėtrą ir modernizavimą rekomenduojama parengti šiuos specialiuosius ir detaliuosius planus, kurie užtikrintų perspektyvinių sprendinių įgyvendinimą:

- Pakoreguoti patvirtintų specialiųjų ir detaliųjų planų susisiekimo dalių sprendinius, kurie neatitinka bendrojo plano sprendinių;
- Parengti Visagino miesto automobilių parkavimo sistemos specialųjį planą ir patikslinti STR 2.06.01 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“ VI skyriaus 10 lentelę, pritaikant jos reikalavimus vietinėms sąlygoms;
- Atlikti visuomeninio transporto keleivių srautų tyrimus ir jų pagrindu parengti miesto visuomeninio transporto vystymo ir maršrutinio tinklo optimizavimo pasiūlymus;
- Rengiant stambių komercijos, gamybos, poilsio ir pramogų objektų detaliuosius planus, atlikti poveikio susisiekimo sistemai vertinimą. Šio vertinimo metu turi būti atliekami esamų transporto srautų tyrimai bei prognozuojami perspektyviniai transporto srautai ir įvertinamas jų poveikis miesto gatvių ir sankryžų pralaidumui bei automobilių parkavimui. Šių tyrimų pagrindu rekomenduojama kaupti gatvių ir sankryžų eismo intensyvumo duomenis.

7.8. Informacijos šaltiniai

1. STR 2.06.01 „Miestų, miestelių ir kaimų susisiekimo sistemos“. Patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro įsakymu 1999 m. kovo 2 d. Nr. 61;
2. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas. Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. spalio 29 d. nutarimu Nr. IX-1154;
3. Valstybinės reikšmės kelių plėtros schemos 30 metų laikotarpiui sudarymas. Lietuvos Respublikos Susisiekimo Ministerija, VĮ „Transporto ir kelių tyrimo institutas“, 2006 m.;
4. Burinskienė, M. Subalansuota miestų plėtra. Vilnius: Technika, 2003;
5. Juškevičius, P. Miestų planavimas. Vilnius: Technika, 2003;
6. Jurkauskas, A. Viešasis transportas. Kaunas: Technologija, 2004;

8. INŽINERINĖ APLINKA

8. INŽINERINĖ APLINKA

8.1. Ekoinžinerinė infrastruktūra

8.1.1. Vandentiekia

Vadovaujantis Lietuvos respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu Visagino miesto bendrajame plane numatoma, kad centralizuotą vandentiekį turės 100% Visagino miesto gyventojų. Tuo tikslu turi būti plečiami vandentiekio tinklai numatomose plėtos teritorijose.

Visagino miesto bendrajame plane numatoma, kad visas tiekiamas vanduo atitiks dabar galiojančią higienos normą HN 24:2003 „Geriamo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Tuo tikslu turi būti renovuojama dalis eksploatuojamo skirstomojo vamzdyno. Visagino miesto vandenvietės pajėgumai 30000 m³/d, poreikiai apie 8000 m³/d. Vandenvietės pajėgumai yra pakankami planuojamam periodui.

Norint įgyvendinti šiuos siekius Visagino miesto bendrajame plane numatoma :

- Naujų vandentiekio tinklų plėtra apie 4 km.
 - Numatoma, kad visi plečiami vandentiekiai bus pritaikyti gaisrų gesinimui: sukurta žiedinė vandentiekio tinklų struktūra, parinkti reikiami vamzdynų diametrai, įrengti priešgaisriniai hidrantai. Teritorijose, kur nėra numatytas vandentiekis, pagal priešgaisrinius reikalavimus turi būti įrengti priešgaisriniai rezervuarai, privažiavimai prie atvirų vandens telkinių.
 - Numatoma vykdyti tolesnį eksploatuojamų požeminių vandenų monitoringą.
 - Numatoma vykdyti tiekiamo vandens kokybės kontrolę ir apie jos rezultatus sistemingai informuoti vietinės savivaldos organus bei visuomenę.

Projekto grafinėje dalyje vaizduojamos visos esamos ir numatytos naujos vandentiekio trasos. Tikslesnė numatomų inžinerinių tinklų vieta turi būti nustatoma rengiant specialiuosius ir detaliuosius planus.

8.1.2. Vandenvala

Vadovaujantis Lietuvos respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymu Visagino miesto bendrajame plane numatoma, kad centralizuotus nuotekų tinklus turės 100% Visagino miesto gyventojų. Tuo tikslu turi būti plečiami nuotekų tinklai numatomose plėtos teritorijose.

Išleidžiamų į paviršinius vandenis nuotekų kokybė turi tenkinti ES „Miestų nuotekų valymo direktyvą“ 91/271/EEC reikalavimus. Tam, kad užsibrėžti tikslai būtų įgyvendinti, turi būti rekonstruojami esami nuotekų valymo įrenginiai, esantys priemiestinėje teritorijoje.

Atsižvelgiant į tai, kad direktyva 91/271/EEC įsigalioja Lietuvai nuo 2010 m., visi sprendiniai sietini su vandenvala įgauna prioritetinį statusą. Esamos valyklos pajėgumai

20000 m³/d. Surenkami kiekiai apie 10000 m³/d. Valymo įrenginių pajėgumai yra pakankami planuojamam periodui.

Norint įgyvendinti šiuos siekius Visagino miesto bendrajame plane numatoma :

- Naujų nuotekų surinkimo tinklų plėtra apie 3 km;
- Rekonstruoti esamus nuotekų valymo įrenginius planuojamo periodo eigoje;
- Vykdyti išleidžiamų į paviršinius vandenis nuotekų kontrolę.

Projekto grafinėje dalyje vaizduojamos visos esamos nuotekų trasos, nuotekų siurblynės. Naujai numatomos nuotekų trasos ir siurblynės vaizduojamos schematiškai, tikslesnė šių inžinerinių tinklų vieta turi būti nustatoma rengiant specialiuosius ir detaliuosius planus.

8.1.3. Lietaus nuotekos

Lietaus vandens surinkimo ir valymo sistema yra pakankamai išplėtotą miesto inžinerinės infrastruktūros sritis, tačiau nėra valymo įrenginių. Esamų tinklų būklė prasta. Reljefo nelygumai kelia didelius reikalavimus lietaus vandens surinkimui. Nuo kalvų staigiai subėgantis didelis vandens kiekis atneša nuostolius statiniams ir gamtai. Reikalinga tinklų rekonstrukcija visame mieste. Surenkamas lietaus vanduo prieš išleidžiant į paviršinius vandenis turi būti apvalomas.

Visagino miesto bendrajame plane numatoma plėsti lietaus nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistemą Visagino mieste, visu planuojamu periodu:

- Naujų nuotekų surinkimo tinklų plėtra 2 km;
- Įrengti septynis naujus lietaus nuotekų valymo įrenginius: Taikos, Jaunystės, Energetikų gatvėse bei numatomoje gatvėje, kuri numatoma pietinėje miesto dalyje;
- Įrengti keturis naujus išleidėjus: Jaunystės, bei numatomoje gatvėje, kuri numatoma pietinėje miesto dalyje.

Projekto grafinėje dalyje vaizduojamos visos esamos ir numatomos naujos lietaus nuotekų trasos, išleidėjai ir numatomi lietaus nuotekų valymo įrenginiai. Tikslesnė šių inžinerinių tinklų vieta turi būti nustatoma rengiant specialiuosius ir detaliuosius planus.

8.2. Atliekų tvarkymas

Visagine jau funkcionuoja konteinerinė atliekų surinkimo sistema. Tai priimtinausia atliekų surinkimo sistema, kuri diegiama visoje šalyje. Pavojingų ir stambiagabaričių atliekų aikštelė yra įrengta Karlų kaime. Atliekų rūšiavimas pirminėje jų surinkimo stadijoje nepakankamas. Visagine kasmet surenkama apie 6211 t buitinių atliekų. Stebint susidarančių atliekų kiekio augimo tendencijas galima prognozuoti, kad 2018 metais Visagine susidarys 8000 tonų atliekų. Siekiant suvaldyti didėjančius atliekų srautus numatoma:

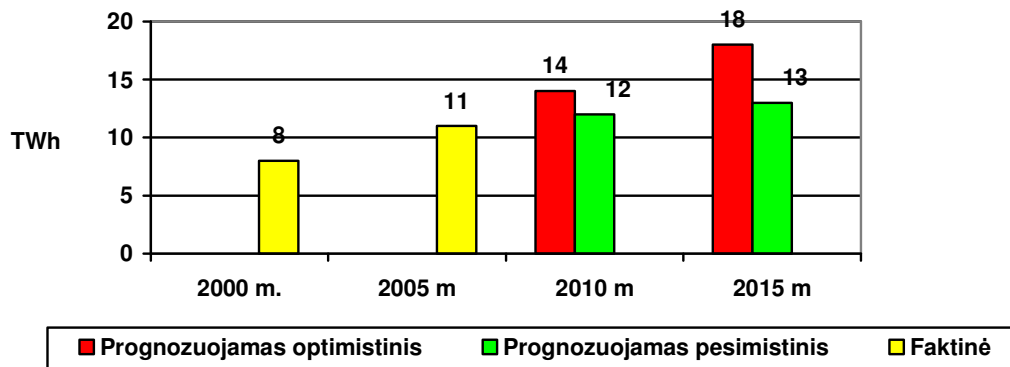
- buitines atliekas šalinti tik Utenos regioniniame sąvartyne;
- biodegraduojančias (žaliasias) atliekas atskirti nuo bendro komunalinių atliekų srauto; plėsti konteinerinių atliekų surinkimo aikštelių tinklą;
- rūšiuojamoms atliekoms naudoti specializuotus konteinerius.

8.3. Energetinės infrastruktūros vystymas

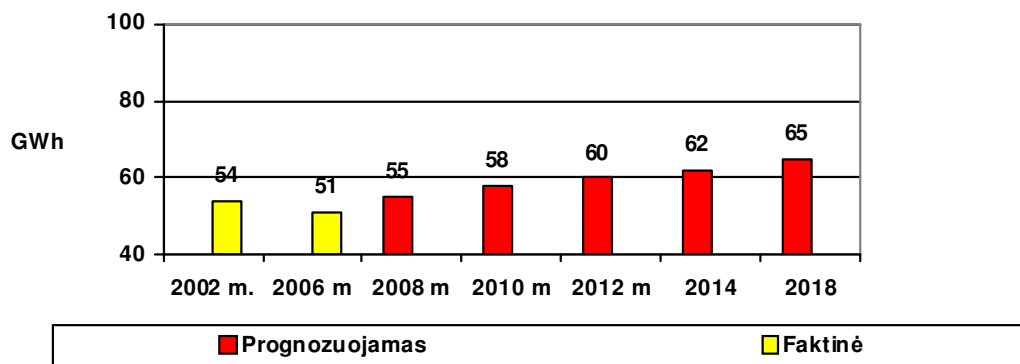
6.3.1. Elektros energijos tiekimas ir gamyba

Visagino miestas suvartoja apie 53 GWh elektros energijos per metus. Pastarųjų metų tendencijos rodo elektros energijos neženklų poreikio didėjimą. Tai yra būdinga daugeliui Lietuvos regionų. Tikėtina, elektros energijos poreikiai augs ir ateityje.

8.3.1. pav. Prognozuojami Lietuvos elektros energijos poreikiai.

8.3.2. pav. Prognozuojami Visagino miesto elektros energijos poreikiai.

Tam, kad patenkinti šiuos poreikius, miesto elektros tinklas yra prisijungęs prie bendro Lietuvos perdavimo tinklo per vieną transformatorinę. Ši transformatorinė pastotis turi pakankamą galios rezervą, šios transformatorinės galingumas 25000 Kva.

Siekiant užtikrinti patikimą elektros energijos tiekimą esamiems ir būsimiems Visagino vartotojams numatoma:

- plėsti esamą elektros energijos paskirstymo tinklą;
- naujus paskirstymo tinklus tiesti kabelinėmis linijomis;

- pagal poreikį rekonstruoti esamas transformatorines;
- naujas elektros linijas tiesti bendrajame plane numatytuose infrastruktūros koridoriuose;
- išlaikyti geram techniniam stovyje esamą elektros energijos perdavimo tinklą.

Projekto grafinėje dalyje nurodoma 10 kV kabelinių linijų ir preliminarios transformatorinių vietos. Rezervuojamos teritorijos naujoms 10kV linijoms.

8.3.2. Gamtinių dujų tiekimas

Visagino miestas nėra dujofikuotas. Dujų skirstymo stotis yra į pietus už planuojamos miesto ribos. Pagrindiniai dujos yra naudojamos šilumos gamybai, tačiau Visagino miesto teritorijoje katilinės nėra (šiluma gaminama IAE). Po IAE antrojo bloko uždarymo dujas galima būtų panaudoti šilumos energijai gaminti. Prognozuoti dujų sąnaudas ateityje yra ganėtinai sunku, kadangi Visagino miestas yra priklausomas nuo Ignalinos AE.

Esamos Visagino dujų skirstymo stoties pajėgumai pakankami patenkinti miesto poreikius. Visagine numatoma vystyti skirstomojo dujotiekio tinklą:

- Naujai užstatomose mažaaukštės statybos teritorijose;
- Naujai planuojamose atskirose pramonės teritorijose.

Numatoma naujus vidutinio slėgio dujotiekius tiesti bendrajame plane numatytuose infrastruktūros koridoriuose.

Projekto grafinėje dalyje nurodomos orientacinės naujai tiesiamų dujotiekių vietos. Tikslesnė šių inžinerinių įrenginių vieta turi būti nustatoma detalaus planavimo eigoje.

8.3.3. Centralizuotas šilumos tiekimas

Katilinės Visagino miesto administracinėse ribose nėra. Visaginui centralizuotą šilumą teikia VĮ „Visagino energija“, kurią perka iš IAE. Per metus VĮ „Visagino energija“ patiekia į tinklus apie 275 GWh. Šis kiekis svyruoja 10% ribose, priklausomai nuo vidutinių žiemos temperatūrų, tačiau jau eilę metų yra pastovus. Šiluminiai nuostoliai tinkluose sudaro apie 15%, tai vartotojams tenka apie 233 GWh per metus. Tikėtina, kad centralizuotai tiekiamos šilumos poreikis Visagine išliks pastovus. Aukštos tiekiamos šilumos kainos neskatina naujų vartotojų jungtis prie esamų tinklų. Galimai naujai atsiradusių vartotojų poreikius kompensuos tai, kad gerėja esamų pastatų šiluminės charakteristikos. Bendras centralizuotai tiekiamos šilumos poreikis keisis nežymiai.

Pagrindinė šilumos ūkio pertvarka turi būti nukreipta į tiekiamos šilumos kainų sumažinimą. Tuo tikslu Visagino miesto bendrajame plane numatoma:

- tęsti esamų šiluminių trasų rekonstrukciją naudojant bekanalę technologiją,
- keičiant šilumotiekius optimizuoti vamzdinių diametrus,
- išlaikyti esamus centralizuotos šilumos vartotojus.

8.4. Ryšių infrastruktūros vystymas

Nežiūrint to, kad Visagine ryšių tinklai yra išvystyti gerai, naujai kuriama informacinė visuomenė reikalauja ir naujo požiūrio į šios infrastruktūros srities vystymą. Šiuo metu vyksta spartus procesas naujų informacinių technologijų diegime ryšių sistemoje. Šis procesas neaplenkia ir Visagino miesto. Siekiant, kad šiuolaikinės ryšių priemonės būtų prieinamos visiems visuomenės nariams numatoma:

- augant internetinio ryšio priemonių svarbai plėtoti šviesolaidinių kabelių tinklą, leisiantis plačiajuosčio duomenų perdavimo prieigą viešojo sektoriaus institucijoms;
- išlaikyti esamą pašto skyrių tinklą, įrengti juose viešojo interneto prieigas;
- laidinis ryšys į naujai užstatomas teritorijas turi būti tiesiamas vartotojams ir paslaugų tiekėjams tarpusavyje susitarus.

8.5. Įgyvendinimo prioritetai

8.5.1. Ekoinžinerinės infrastruktūros vystymo prioritetai

Ekoinžinerinės infrastruktūros srityje Visagino miesto bendrajame plane numatomi šie ilgalaikės perspektyvos prioritetai:

- rekonstruoti esamus buitinių nuotekų valymo įrenginius planuojamo periodo eigoje;
- plėsti Visagino vandentiekį į naujai užstatomas teritorijas;
- plėsti lietaus nuotekų tinklą, įrengti naujus išleidėjus bei valymo įrenginius;
- plėsti Visagino buitinių nuotekų surinkimo sistemą, nukreipiant nuotekas į esamus valymo įrenginius;
- buitinių nuotekų tinklai pirmiausia turi būti plečiami naujai užstatomose teritorijose;
- plėsti konteinerinių aikštelių tinklą skirtą atliekų rūšiavimui.

8.5.2. Energetikos infrastruktūros vystymo prioritetai

Energetikos srityje Visagino miesto bendrajame plane numatomi šie ilgalaikės perspektyvos prioritetai:

- plėsti esamą elektros energijos paskirstymo tinklą;
- plėsti skirstomojo dujotiekio tinklą į užstatytas ir naujai numatomas užstatyti teritorijas;
- rekonstruoti esamas šilumines trasas naudojant bekanalę technologiją ir optimizuojant vamzdžio diametrus;
- išlaikyti esamus centralizuotos šilumos vartotojus.

9. TERITORIJOS TVARKYMO IR NAUDOJIMO BENDRIEJI REGLAMENTAI

9. VISAGINO MIESTO TERITORIJOS NAUDOJIMO IR TVARKYMO BENDRIEJI REGLAMENTAI

1. Ūkinės veiklos reglamentavimui ir Visagino savivaldybės teritorijos tvarkymui numatomas miesto teritorijos suskaidymas atskirais tvarkomaisiais rajonais, turinčiais bendrumo požymių pagal vyraujančią tikslinę žemės naudojimo paskirtį, planuojamą prioritetinę ūkinę veiklą, dominuojančią funkciją, funkcinės zonos struktūros sandarą.

2. Kiekvienai tvarkymo zonai individualiai priskiriamas indeksas, vienas pagrindinis ir vienas/keli specialieji reglamentai, kurie išreikšti raidiniais indeksais Pagrindiniame (reglamentų) brėžinyje. Konkretaus rajono indeksas pateikiamas grafinėje dalyje, o kiti reglamentai, kurie nustatomi individualiai kiekvienam tvarkymo rajonui, pateikiami į brėžinį integruotoje bendrųjų reglamentų lentelėje.

Pagrindinis reglamentas

- Galima vyraujanti tikslinė žemės naudojimo paskirtis ir naudojimo reglamentai (būdai ir pobūdžiai);
- Teritorijos struktūros reglamentai (viešo naudojimo teritorijų ir visuomeninės paskirties minimalūs rodikliai išreikšti procentais nuo planuojamo tvarkymo rajono teritorijos ploto);
- Maksimali užstatymo intensyvumo reikšmė (UI) diferencijuojama gyvenamosiose ir negyvenamosiose teritorijose;
- Maksimali užstatymo aukštingumo ir aukščio reikšmė (a/m) diferencijuojama gyvenamosiose ir negyvenamosiose teritorijose.

Specialieji reglamentai

- Plėtos būdų galimybės atnaujinimas, konversija, nauja plėtra (-; +);
- Aukštybinių pastatų statybos galimybės (-; +);
- Prekybos centrų koncentracijos zonų galimybės (-; +);

3. Rengiant specialiuosius ir detaliuosius planus galimas tvarkomųjų rajonų ribų tikslinimas įvertinant duomenų transformaciją į kitą mastelį.

4. Bendrojo plano sprendiniuose nustatyti naudojimo ir tvarkymo bendrieji reglamentai netaikomi teritorijoms, kurioms parengti ir Visagino savivaldybės tarybos sprendimu patvirtinti specialieji ir detalieji planai iki sprendinių patvirtinimo datos.

Visais kitais atvejais bendrojo plano reglamentai yra privalomi.

5. Nekilnojamo turto savininkams, kurių turto esama naudojimo paskirtis, būdas ir pobūdis prieštarauja Šiaulių miesto bendrojo plano sprendiniams, paliekama teise naudotis nekilnojamu turtu be apribojimų, kaip jis buvo naudojamas iki sprendinių patvirtinimo datos, nekeičiant jo tikslinės žemės naudojimo paskirties, būdo ir pobūdžio. Keičiant minėtų sklypų tikslinę žemės naudojimo paskirtį, naudojimo būdą ir pobūdį pastarieji keičiami, tikslinami ir papildomi vadovaujantis bendrojo plano sprendiniais.

6. Minimali analizuojama teritorija – reglamentuojamas rajonas. Rengiant detaliuosius ir specialiuosius planus reglamentuojamo rajono analizė rengiama conceptualiojoje stadijoje, kuriai privalomos viešumo procedūros ir aprobavimas savivaldybės taryboje.

Konceptualioje stadijoje galimas analizuojamos teritorijos suskaidymas į atskiras teritorijas, kurioms po aprobavimo gali būti rengiami sprendiniai.

7. Užstatytuose gyvenamuosiuose rajonuose pagal kompleksiškai parengtus teritorijų planavimo dokumentus nuosavybės teisės neatkuriamos ir žemė natūra negražinama, išskyrus atvejus kai liko nerealizuota konkretaus rajono teritorinio planavimo dokumente numatyta užstatymo galimybė.

Reglamentai

Reglamentai

Reglamentai

10. CIVILINĖ SAUGA

10. CIVILINĖ SAUGA

Vasagino miesto teritorijoje nėra ir neplanuojami objektai, kurių avarijų likvidavimui ar kitų incidentų atvejų būtų taikytinos specialios civilinės saugos priemonės, tačiau pavojingiausias valstybinės ir strateginės reikšmės objektas Ignalinos atominė elektrinė yra Visagino savivaldybės teritorijoje apie 8 km atstumu iki Visagino miesto. Esamos Ignalinos AE teritorijoje prie Drūšių ežero planuojama statyti naują branduolinę jėgainę. Priklausomai nuo Ignalinos atominės elektrinės avarijos masto poveikis gali būti regioninio ir tarpvalstybinio masto. Visagino miestas yra artimiausia gyvenamoji vietovė IAE aplinkoje, kurios gyventojai pirmieji gali patirti galimos avarijos pasekmes.

10.1. Civilinė sauga

Civilinės saugos infrastruktūra

Visagino savivaldybėje civilinės saugos organizavimui Ignalinos atominės elektrinės avarijos atveju yra sudaryti „Visagino savivaldybės veiksmų radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju“ planas ir „Visagino savivaldybės gyventojų evakavimo“ planas. Ekstremalių situacijų valdymo centro darbui pagal Civilinės saugos parengties Visagino mieste, Ignalinos ir Zarasų rajonuose gerinimo kompleksinę programą patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 436, turėjo būti įrengtas savivaldybės rūsyje apsaugotas valdymo punktas, modernizuota gyventojų ir valdymo grandžių perspėjimo sistema, valdymo punktas turėjo būti aprūpintas radijo ryšiu, gyventojai aprūpinti stabilaus jodo preparatais. Projekto rengimo metu nei vienas iš išvardintų punktų nėra įgyvendintas, nes nebuvo šios programos finansavimo.

Visagino ligoninės slėptuvė nėra pilnai įrengta. Neįrengtas rezervinio apšvietimo generatorius, nėra generuojančių filtrų, slėptuvė nehermetizuota ir reikalauja kapitalinio remonto.

2007 m. Ignalinos AE perspėjimo sistema bendrovės lėšomis buvo rekonstruota, tačiau miesto gyventojų perspėjimo sistema liko nerekonstruota.

Ignalinos ir Zarasų rajonuose neįrengti tarpiniai evakuojamųjų švarinimo punktai.

Individualios apsaugos priemonės

Pagal Lietuvos Respublikos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planą gyventojai privalo būti aprūpinti kalio jodido tabletėmis, kurių galiojimo laikas nepasibaigęs. Gyventojų turimo kalio jodido galiojimo laikas pasibaigė 2006 m. spalio mėnesį.

Šiuo metu valstybinės ir privačios įmonės turi 1986-1998 metų gamybos dujokaukes, kurios neatitinka joms keliamų reikalavimų ir negali būti naudojamos. Radiacinės avarijos atveju dujokaukės bus gabenamos iš valstybės rezervo ir geriausiu atveju gyventojus pasieks tik po paros. Miesto gyventojai bus neapsaugoti nuo radioaktyvių dulkių.

Policijos pareigūnai ir medicinos tarnybos darbuotojai nėra aprūpinti apsauginėmis priemonėmis nuo radioaktyvios taršos ir savo pareigų vykdyti negalės.

Civilinės saugos infrastruktūros plėtros uždaviniai ir sprendiniai

Sprendinių laikotarpyje nepriklausomai nuo naujos atominės jėgainės statybos perspektyvų numatomos sekančios priemonės, kurios užtikrintų perspektyvinių sprendinių įgyvendinimą:

- Visagino mieste turi būti modernizuota gyventojų perspėjimo sistema;
- suprojektuotas ir įrengtas apsaugotas valdymo punktas;
- rekonstruota Visagino ligoninės slėptuvė;
- kas penki metai Visagino savivaldybės gyventojai turi būti aprūpinami stabilaus jodo preparatais;
- gyventojams turi būti išduotos individualios apsaugos priemonės;
- atitinkamos ministerijos turi aprūpinti savo padalinius individualios apsaugos priemonėmis darbui radioaktyvioje aplinkoje;
- Lietuvos Respublikos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planas yra pasenęs ir neatitinka esamų reikalavimų, jis turi atnaujintas ir nustatyta tvarka patvirtintas vyriausybės.

10.2. Priešgaisrinė infrastruktūra

Visagino miesto administracinėse ribose nėra priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybų padalinių. Artimiausias priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybų padalinis yra priemiestinėje zonoje 6 km atstumu iki miesto administracinės ribos ir 12 km atstumu iki tolimiausio miesto taško.

Miesto aptarnavimui būtina pastatyti miesto priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos dalinį kvartale, esančiame Taikos prospekto ir Energetikų gatvės (kelio Nr.5348) sankirtoje. Alternatyvi vieta - kvartalas Taikos prospekto ir Veteranų gatvės tęsinio sankirtoje. Kvartalų detaliųjų planų lygmenyje privalu rezervuoti konkrečius sklypus naujam priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo tarnybų padaliniui.

Visagino miesto teritorijoje plėtojamas žiedinis vandentiekio tinklas. Visose numatomose urbanizuoti ir jau urbanizuotose kvartaluose ant žiedinio vandentiekio tinklo privalu įrengti priešgaisrinius hidrantus. Taip pat prie atvirų vandens telkinių įrengti specialias vandens paėmimo aikšteles gaisriniais automobiliams.

Šaltiniai

1. Lietuvos Respublikos civilinės saugos įstatymas.
2. Krašto apsaugos ministro 2002 m. gegužės 15 d. įsakymas Nr. 712 „Dėl slėptuvių ir kitų kolektyvinės apsaugos statinių poreikių ir jų nustatymo“.
3. Civilinės saugos parengties Visagino mieste, Ignalinos ir Zarasų rajonuose gerinimo kompleksinė programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. 436.
4. Lietuvos Respublikos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planas, patvirtintas Krašto apsaugos ministro 2000 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 371.

5. Visagino savivaldybės veiksmų radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje atveju planas, patvirtintas Visagino administracijos direktoriaus 2003 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. IV-189.

6. Visagino savivaldybės gyventojų evakavimo planas patvirtintas Visagino administracijos direktoriaus 2003 m. birželio 9 d. įsakymu Nr. IV-188

12. TERITORIJŲ REZERVAVIMAS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS SVARBOS OBJEKTAMS IR INFRASTRUKTŪRAI

12. TERITORIJŲ REZERVAVIMAS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBĖS SVARBOS OBJEKTAMS IR INFRASTRUKTŪRAI

Visagino miesto teritorijoje rezervuojamos teritorijos susisiekimo sistemos, inžinerinės ir rekreacinės infrastruktūros plėtrai ir atskirų objektų plėtros poreikiams.

12.1. Teritorijų rezervavimas susisiekimo sistemos plėtrai

Visagino miesto bendrojo plano susisiekimo sistemos plėtros sprendinių įgyvendinimui numatomas teritorijų rezervavimas visuomenės poreikiams. Šių teritorijų rezervavimas susijęs su žemės juostos („raudonųjų linijų“) suformavimu naujoms gatvėms tiesti.

12.1.1 lentelė. Teritorijų rezervavimas susisiekimo sistemos plėtros sprendinių įgyvendinimui

Eil. Nr.	Sprendinys	Orientacinis gatvės ilgis, km	Raudonųjų linijų plotis, m	Orientacinis teritorijos plotas, Ha
1.	Planuojama g. nr. 1 tarp Planuojamos g. nr. 3 ir kelio 5312	2,4	40	9,6
2.	Planuojama g. nr. 1 tarp kelio 5348 ir kelio į Magūnų k.	3,1	40	12,4
3.	Planuojama g. nr. 1 tarp kelio į Magūnų k. ir kelio 1417	2,2	40	8,8
4.	Planuojama g. nr. 2 tarp Planuojamos g. nr. 3 ir Planuojamos g. nr. 5	1,4	20	2,8
5.	Planuojama g. nr. 2 tarp Planuojamos g. nr. 5 ir Planuojamos g. nr. 6	0,9	20	1,8
6.	Planuojama g. nr. 3 tarp Taikos pr. ir planuojamos g. nr. 2	0,5	40	2,0
7.	Planuojama g. nr. 3 tarp Planuojamos g. nr. 2 ir Planuojamos g. nr. 1	0,4	40	1,6
8.	Planuojama g. nr. 4 iki Planuojamos g. nr. 2	0,1	50	0,5
9.	Planuojama g. nr. 4 tarp Planuojamos g. nr. 2 ir Planuojamos g. nr. 1	0,6	50	3,0
10.	Planuojama g. nr. 5 tarp Taikos pr. ir Planuojamos g. nr. 2	0,4	30	1,2
11.	Planuojama g. nr. 5 tarp Planuojamos g. nr. 2. ir Planuojamos g. nr. 1	0,6	30	1,8
12.	Planuojama g. nr. 6 tarp planuojamos g. nr. 1 ir kelio 5348 (pietinė dalis)	1,8	20	3,6
13.	Planuojama g. nr. 6 tarp kelio 5348 ir planuojamos g. nr. 1 (šiaurinė dalis)	1,0	20	2,0
VISO				51,1

10.2. Teritorijų rezervavimas inžinerinės infrastruktūros plėtrai

Visagino miesto bendrajame plane numatoma tiesti inžinerinės komunikacijos techninės infrastruktūros koridoriuose, kurie sutampa su gatvių raudonomis linijomis. Tam tikslui būtina rezervuoti teritorijas reikalingas magistralinių tinklų ir jų priklausinių įrengimui.

Numatoma vandentiekio ir nuotekų surinkimo tinklų plėtra. Šiems tinklams tiesti reikia naudotis jau esamais infrastruktūros koridoriais, o tokių nesant reikiamose vietovėse,

rezervuoti teritorijas. Sekančioje planavimo stadijoje privaloma numatyti buitinių nuotekų siurblinių vietų konkretizavimą ir teritorijos rezervavimą.

Bendrajame plane numatoma pastatyti 5 lietaus nuotekų valymo įrenginius. Sekančioje planavimo stadijoje privaloma numatyti lietaus nuotekų valymo įrenginių vietų konkretizavimą ir teritorijos rezervavimą.

12.3. Teritorijų rezervavimas atskiriems objektams

Sekančioje planavimo stadijoje privaloma numatyti sekančių objektų vietų konkretizavimą ir teritorijos rezervavimą:

12.3.1 lentelė. Teritorijų rezervavimas urbanistinės sprendinių įgyvendinimui

Eil. Nr. brėžinyje	Objekto arba teritorijos pavadinimas	Orientacinis plotas, ha
1	2	3
1	Ikimokyklinio ugdymo įstaiga	1,05
2	Sveikatingumo ir sporto kompleksas	5,2
3	Paplūdimiai ir prieplauka	0,68
4	Paplūdimiai ir prieplauka	0,61
5	Paplūdimiai ir prieplauka	1,27
6	Švietimo įstaigų kompleksas	8,7
7	Bendramiestinis centras	3,63
8	Priešgaisrinė tarnyba	7,68
9	Paplūdimiai ir prieplauka	0,94
10	Ikimokyklinio ugdymo įstaiga	0,99
11	Periferinis centras (aptarnavimo ir socialinių paslaugų kompleksas)	1,53
12	Periferinis centras (aptarnavimo ir socialinių paslaugų kompleksas)	0,73
13	Periferinis centras (aptarnavimo ir socialinių paslaugų kompleksas)	2,19
14	Periferinis centras (aptarnavimo ir socialinių paslaugų kompleksas)	0,83
15	Periferinis centras (aptarnavimo ir socialinių paslaugų kompleksas)	0,17
16	Esatensyvio rekreacijos zona	0,73
17	Neuniversitetinė mokykla	7,55
-	Miesto kapinės priemiestinėje zonoje	Apie 20 ha

13. VISAGINO MIESTO BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMUI RENGTINI PROJEKTAI

13. VISAGINO MIESTO BENDROJO PLANO SPRENDINIŲ ĮGYVENDINIMUI RENGTINI PROJEKTAI

Transporto infrastruktūros plėtrai reikalingi parengti projektai:

- Visagino miesto automobilių parkavimo sistemos specialusis planas

Civilinės saugos užtikrinimui reikalingi parengti projektai:

- Lietuvos Respublikos gyventojų apsaugos radiacinės avarijos Ignalinos atominėje elektrinėje planas

Miškų teritorijų ir želdinių plėtrai reikalingi parengti specialieji ir detalieji planai:

- Visagino miesto teritorijos miškų išdėstymo schema (specialusis planas);
- „Žaliasis“ miesto specialusis planas;
- Rekreacinių miškų ir atskirųjų želdynų detalieji planai.

Teritorijų plėtrai reikalingi parengti teritorijų planavimo dokumentai:

Specialieji planai:

- Visagino miesto savivaldybės administracinių ribų keitimo specialusis planas;

Detalieji planai:

- Teritorijų, rezervuojamų visuomenės poreikiams (12.3 skyrius), detalieji planai.
- Tvarkomųjų rajonų detalieji planai pagal poreikį;
- Miesto centro detalusis planas;
- Mažaaukščio gyvenamojo užstatymo teritorijų detalieji planai.